

Оценъчна карта за равнопоставен достъп

в подкрепа на политическия процес за реализиране на човешкото право на достъп до вода и санитария

Протокол за вода и здраве под Конвенцията за Опазване и използване на трансграничните водни течения и международните езера

Забележка

Изказаните гледища и представянето на материалите в настоящата публикация не предполагат изразяването на каквото и да било становище от страна на Секретариата на ООН, касаещо законовия статут, на която и да е държава, територия, град или район, или на техните власти, или отнасящо се до определяне на техните граници.

ECE/MP.WH/8

Оценъчна карта за равнопоставен достъп iii

Предговор

Осигуряването на достъп до безопасна питейна вода и санитария за всички членове на населението, без дискриминация, е задължение на всички правителства. Всеки – независимо дали е богат или беден, мъж, жена или дете, жител на град или село, имащ добро жилище или не, хората с физически ограничения или хората живеещи в институции като затвори или болнични заведения, имат право на достъп до тези услуги.

Протокол вода и здраве влезе в сила през 2005 г., с което ангажира своите държави-членки от паневропейския регион да гарантират „осигуряването на равнопоставен достъп до вода, адекватна по отношение както на количество, така и на качество за всички членове на населението, особено за онези, които са в неравностойно положение или социална изолация”. През 2010 г., Общото събрание на ООН и Съветът за човешки права със силната подкрепа на Франция, признаваха достъпа до вода и санитария за човешко право, което затвърди отговорността на правителствата да гарантират, че услугите за вода и санитария са налични, достъпни, безопасни, приемливи и достъпни за всички без дискриминация. Различни глобални цели и инициативи като Целите на хилядолетието за развитие и задълженията поети от държавите по време на Конференцията на ООН за Устойчиво развитие 2012 г. спомогнаха да се затвърди постепенно човешкото право на вода и санитария. Последвалата оценка на Програмен ред 2030 и Целите за устойчиво развитие поставиха отново на дневен ред важността от концентриране на усилията и финансовите средства за осъществяване на практика на човешкото право на вода и санитария.

Постоянната подкрепа на Франция за дейностите по равнопоставен достъп под Протокола за вода и здраве даде възможност да се разработи тази нова публикация, която цели да подкрепи политическите процеси за постигане на човешкото право на вода и санитария. Оценъчната карта за равнопоставен достъп представена в тази

публикация е принос към общото осмисляне на практиката за осъществяване на тези задължения и ангажменти. Дефинирането на политиките и наобелязаните мерки за подобряване на достъпа до вода и санитария за всички изисква детайлно познаване на съществуващата ситуация в смисъл на съществуващите инструменти, финансови стратегии и програми от мерки, които допринасят за намаляване на пропуските в достъпа.

Оценъчната карта за равнопоставен достъп е аналитичен инструмент за самооценка, която може да помогне на правителствата и другите заинтересовани страни да определят изходното ниво, да обсъдят по-нататъшни действия, които да се предприемат и да оценят напредъка. Тази публикация надгражда предишната публикация *„Никой не е изоставен: добри практики за осигуряване на равнопоставен достъп до вода и санитария“*, която беше публикувана през март 2012 г. в навечерието на 6-тия Световен воден форум в Марсилия, Франция. *„Никой не е изоставен“* определя наличните ресурси, различията между града и селото, достъпът на уязвимите и маргинализирани групи и финансовата достъпност като основно контекстуално предизвикателство в рамките на съществуващото неравенство в паневропейския регион. Оценъчната карта за равнопоставен достъп призовава за информация за възможните политики, които страните биха избрали, за да преодолеят различните предизвикателства.

Ние трябва да насърчаваме страните да се включат доброволно в процеса за самооценка, който може да осигури подробен преглед на ситуацията за равенство на достъпа. В пилотната си фаза, тази задача доказа своята голяма полезност, например при изпълняване на задачата за самооценка на град Париж се събра полезна информация за формулирането на нови национален и регионален планове „Здраве и околна среда“, особено в тяхното измерение относно равенството. Тъй като в тази задача се включват голям брой заинтересовани страни - от сектор околна среда до сектори социални дейности и финанси, задачата помага да се определят правилните партньори и да се инициира сътрудничество за бъдеща съвместна работа. В допълнение, изводите от самооценката могат да се използват, за да се дефинират цели по Протокола свързани с равенството, както и свързани с това мерки, основаващи се на подробната оценка на несъответствията, които трябва да се преодоляват.

Сигурна съм, че тази публикация ще стимулира страните да използват Оценъчната карта за равнопоставен достъп и ще подпомогне прогресивното реализиране на човешкото право на вода и санитария чрез включване на измеренията за равен достъп в съществуващите политики.

Г-жа Марисол Турен
Министър на социалната дейност и здравето
Франция

Признателност

Тази публикация беше подготвена в рамките на Икономическата комисия за Европа на ООН (ИКЕ на ООН)/Офиса на Световната здравна организация за Европа (СЗО/Европа). Публикацията нямаше да бъде възможна без щедрата подкрепа на редица правителства, личности и международни организации и неправителствени организации.

Като Съвместен секретариат, искаме специално да благодарим на членовете на екипите на националните екипи, които осъществиха пилотните проекти на работния вариант на Оценъчната карта:

- **Украйна:** Ирина Руденко, Държавна санитарно-епидемиологична служба; Ирина Байсарович, Киевски държавен университет „Тарас Шевченко“ и Анна Цветкова, Мама-86.
- **Франция (Урбанизирана територия Голям Париж):** Делфин Камано, Министерство на социалната дейност и здравето; Силвен Ротилон и Одил Ниоуиаер, Кметство Париж.
- **Португалия:** Давид Алвес и Алваро Карвало, Регулатор водоснабдяване и отпадъци (ERSAR).

Изказваме благодарност и на местните експерти, които допринесоха за пилотното упражнение като предоставиха данни и коментари.

При разработването на този инструмент, ползвахме много коментари, идеи и почерпихме вдъхновение от другите членове на експертната група за проследяване на напредъка в постигането на равнопоставен достъп до вода и санитария:

- *Серик Ахметов*, Министерство за опазване на околната среда, Казахстан
- *Армине Арушанян*, Министерство за опазване на природата, Армения
- *Альона Дроздова*, Министерство на общественото здраве, Белорусия
- *Фабиен Дюпуи*, Министерство на външните работи, Франция
- *Даг Хонгве*, Институт за общественото здраве, Норвегия
- *Таня Кнежевич*, Институт за общественото здраве, Сърбия
- *Ингеборг Лимбург*, Фламандска агенция по околна среда, Белгия
- *Янник Паважу*, Министерство на социалните дейности и здравето, Франция
- *Пиер Штудер*, Федерален офис по общественото здраве, Швейцария
- *Дидие Алели*, Световна здравна организация
- *Емма Анахасян*, НСО „Арменските жени за здраве и здравословна околна среда“
- *Галя Бардарска*, Глобално водно партньорство за Централна и Източна Европа (GWP CEE)
- *Хелен Буссар*, WaterLex
- *Мадока Саджи*, Офис на Върховния секретар на ООН по правата на човека
- *Анри Сметс*, Френска водна академия
- *Клаудия Вендланд*, Жените в Европа за общо бъдеще (WECF)
- *Оливър Шмол и Енхцецег Шинее*, Съвместен секретариат, СЗО/Европа
- *Франческа Бернардини*, Съвместен секретариат, ИКЕ на ООН
- *Николас Бонвоазен и Шантал Демилкамп*, Съвместен секретариат, ИКЕ на ООН

Допълнителни коментари бяха предоставени от: Марта Варга, Унгария; Жули Перкинс, UN-Habitat; Карен Алмаев, Мрежа на здравите градове на СЗО; Ксавие Метррбер, AquaFed.

Камий Марсело и Катри Ведре от ИКЕ осигуриха административната подкрепа на процеса. Надежда Хамракулова, Алишер Мамаджанов и Володимир Кебало допринесоха за финализиране на публикацията.

Публикацията беше редактирана от Кристина О'Шонесси. Роберто Мартин-Уртадо, консултант на ИКЕ на ООН, беше основния автор на документа.

Съвместният секретариат изказва огромни благодарности на Министерството на социалните дейности и здравето на Франция за предоставеното финансиране.

Съдържание

Предговор iii
Признателност v
Списък на съкращенията и абривиатурите viii
Увод 1

Глава 1 РАВНОПРАВЕН ДОСТЪП ДО ВОДА И САНИТАРИЯ

Предизвикателството
Международни задължения
Водещи управленски рамки
Намаляване на географските различия
Осигуряване на достъп на уязвимите и маргинализирани групи
Осигуряване на финансова достъпност до вода и санитария за всички

Глава 2 КАК ДА СЕ ИЗПОЛЗВА ОЦЕНЪЧНАТА КАРТА

Как да се организира самооценка и да се комуникират резултатите
Практически насоки – бележки за попълване на оценъчната карта
Речник на ключовите термини

Глава 3 ОПИТ НА СТРАНИТЕ ПРИ ИЗПОЛЗВАНЕ НА ОЦЕНЪЧНАТА КАРТА

Франция (урбанизиран район Голям Париж)
Португалия
Украйна

Глава 4 ОЦЕНЪЧНА КАРТА

Профил на държава/регион
Социално-икономически и секторни данни
Международни задължения относно водата и санитарията

Секция 1 Водещи управленски рамки за осигуряване на равноправен достъп до безопасна вода и санитария

Област 1.1 Стратегическа рамка за постигане на равноправен достъп
Област 1.2 Секторни финансови политики
Област 1.3 Права и задължения на ползвателите и другите правоимащи

Секция 2 Намаляване на географските различия

Количествена информация за географските различия
Област 2.1 Обществени политики за намаляване на географските различия по отношение на достъпа

Област 2.2 Обществени политики за намаляване на географските различия по отношение на цената

Област 2.3 Географско разпределение на външната подкрепа за сектора

Секция 3 Осигуряване на достъп за уязвимите и маргинализирани групи

Количествена информация за уязвимите и маргинализирани групи

Област 3.1 Обществени политики за посрещане нуждите на уязвимите и маргинализирани групи

Област 3.2 Хора със специфични физически нужди

Област 3.3 Ползватели на здравни и болнични заведения

Област 3.4 Ползватели на учебни заведения

Област 3.5 Ползватели на старчески домове

Област 3.6 Затворници

Област 3.7 Бежанци живеещи в бежански лагери и центрове

Област 3.8 Бездомни хора

Област 3.9 Пътуващи и номадски общества

Област 3.10 Хора живеещи в сгради без вода и санитария

Област 3.11 Хора без достъп до вода и санитария на работните си места

Секция 4 Осигуряване на финансова достъпност на водата и санитарията за всички

Количествена информация относно финансовата достъпност

Област 4.1 Обществени политики осигуряващи финансова достъпност

Област 4.2 Тарифни мерки

Област 4.3 Мерки за социална защита

Преглед на резултатите

Списък на съкращения и абревиатури:

- ГО Гражданска организация
- ERSAR Регулиране на услугите по водоснабдяване и отпадъци, Португалия
- ЕС Европейски съюз
- БВП Брутен вътрешен продукт
- НСО Нестопанска организация
- SEDIF Синдикат по водите в Оле дьо Франс
- SIAAP Междуведомствен синдикат по хигиената на парижката агломерация
- ДСЕК Държавен санитарен и епидемиологичен контрол на Украйна
- ИКЕ на ООН Икономическа комисия за Европа на ООН
- УНИЦЕФ Детски фонд на ООН
- ВСХ Вода, санитария и хигиена
- СЗО Световна здравна организация
- СЗО/Европа регионален офис на СЗО за Европа

Увод

Достъпът до питейна вода и санитария е човешко право, което е част от правото за адекватен жизнен стандарт, залегнало в член 11 от Международния пакт за

икономически, социални и културни права. То е изрично признато от Общото събрание на Организацията на обединените нации и от Съвета на ООН по правата на човека. Поради това, държавите са юридически задължени да осигурят достъп на всички до вода и санитария и трябва да предприемат стъпки за пълното реализиране на това право. За да са в съответствие с това свое задължение, държавите трябва да гарантират, че достъпът е равноправен за всеки човек от населението.

Някои хора изискват специално внимание. Например, хората живеещи в малки селски общности, бездомните или жителите на градовете, които не могат да плащат сметките си за вода. Ако не се обърне специално внимание на решения, насочени към тези групи хора, които трудно могат да се обхванат, най-вероятно несъответствията в достъпа до вода и санитария ще нарастват и ще подкопават усилията ни.

Трудно е да се повярва, че през 2011 г. в паневропейския регион, 19 милиона души не са имали достъп до подобрен източник на питейна вода, а 67 милиона души не са имали достъп до подобрена санитария, което е причинявало множество преждевременни смъртни случаи всяка година.

Установихме значителни различия не само между отделните държави, а също и вътре в държавите, като тези различия не са случайни. Например, в отделна страна, вероятността най-бедните 40% от населението да нямат достъп е 7 пъти по-висока от вероятността най-богатите 20% да нямат достъп. Достъпът до вода и санитария остава предизвикателство за паневропейския регион като специфични групи от населението са изправени пред реални ограничения във всички страни.

Съществуващите законови и политически ангажименти изискват да се преодоляват различията в достъпа до вода и санитария. Например, страните-членки на Протокола за вода и здраве на ИКЕ на ООН – СЗО/Европа са поели ангажимент да осигурят равноправен достъп до безопасно водоснабдяване и адекватна санитария чрез присъединяване или ратификация на Протокола. Декларацията за Околна среда и здраве от Парма, 2010 г., постави цели по отношение на децата като уязвима група:

До 2020 г., паневропейският регион ще „осигури достъп до вода и санитария за всяко дете в домовете, центровете за грижи за децата, детските градини, училищата, здравните заведения и обществените места за отдих“.

Страните от паневропейския регион, работещи в рамките на Протокола за вода и здраве правят стъпки за преодоляване на това предизвикателство. През 2012 г., Работната група по вода и здраве представи публикацията *„Никой не е изоставен: добри практики за осигуряване на равноправен достъп до вода и санитария в паневропейския регион.“*

Представяйки възможни политики и добри практики, публикацията идентифицира три групи предизвикателства във връзка с равноправния достъп:

- Намаляване на географските различия при предоставяне на услугите;
- Предотвратяване на дискриминация или изключване от достъп до услуги на уязвими и маргинализирани групи;
- Осигуряване на финансова достъпност за ползвателите.

Публикацията подчертава също, че силните връзки между осигуряването на водоподаване и санитарни услуги изисква устойчив подход. Основното послание на публикацията е, че ние имаме на разположение политики и опит в използването им, за да гарантираме, че можем да постигнем сериозен напредък към универсален достъп до вода и санитария.

Настоящият документ е аналитичен инструмент, който може да подпомогне правителствата и другите заинтересовани страни чрез процеса на самооценка да определят базовото ниво, да дискутират необходимите по-нататъшни действия и да оценят постигнатия напредък. Въз основа на опита на трите пилотни упражнения,

осъществени във Франция, Португалия и Украйна, публикацията предлага и насоки как да се прилага този аналитичен инструмент.

Инструментът представлява Оценъчна карта. Тя предоставя набор от възможни политики, а от ползвателя се очаква да даде и аргументира оценка, която обобщава степента, до която се прилагат редица избрани възможни политики. Оценъчната карта изисква и количествена информация за концептуализация на констатациите и описание на нивото на достъп до безопасна вода и санитария. Като ползвател на Оценъчната карта, вие трябва да се чувствате свободни да я адаптирате към собствените си нужди.

Оценъчната карта може да се използва за провеждане на самооценка от всяка страна, регион или град по света. Тя не е проектирана, за да се сравняват страни (или под-национални територии), а за да даде възможност на отделната страна (или под-национална територия) да проследи промяната на собствените си резултати във времето. Въпреки че оценъчната карта не е част от официалния доклад по Протокола за вода и здраве, страните-членки на Протокола са окуражавани да я използват при определяне на базовото си ниво за анализ на равноправния достъп до вода и санитария, за определяне на съответните приоритети, за формулиране на цели за преодоляване на идентифицирани пропуски и за оценка на напредъка.

Постигането и поддържането на равноправен достъп зависи от доброто функциониране на сектор вода и санитария. Оценъчната карта, обаче, не е насочена към общо оценяване на функционирането на сектор вода и санитария. Тя не се занимава с други обстоятелства, които биха могли да се отразят негативно върху равноправния достъп до вода и санитария като например управлението на водните ресурси. Оценъчната карта се фокусира върху избрани проблеми и индикатори, които в съвкупността си дават солиден обзор на ситуацията за достъп до вода и санитария в смисъл на равноправие на достъпа в различните периоди от време.

Процесът на самооценка, както се установи чрез упражнението осъществено във Франция (Урбанизирана зона Голям Париж), Португалия и Украйна, може да помогне на властите да идентифицират правилните партньори за по-нататъшна работа, да помогне да се установи сътрудничество между властите, между властите и другите заинтересовани страни, както и да генерира информация необходима за осъществяване на политиките. Чрез въвличането на широк кръг заинтересовани страни, самооценката може да повиши информираността и да спомогне за постигането на общо разбиране за равноправие при достъпа до вода и санитария, както и за предприемането на креативни мерки.

Използването на оценъчната карта може да помогне за въвеждането на базиран на доказателства и структуриран подход при дискусиите между заинтересованите страни. Това може да доведе до разработването на ситуационен анализ с „висока резолюция“ (включително идентифициране на съществуващите политики и провежданите дейности, както и да разкрие пропуски между текстове в закона и реалността), който да създаде условия за обективен дебат. Оценъчната карта може също да подпомогне разширяването на обхвата на дискусиите и да изясни нуждата от подобряване наличието и надеждността на информацията.

Останалата част на документа е структурирана в четири секции. В секция 2 се дискутират накратко предизвикателствата, измеренията и усилията необходими за постигане на равноправен достъп до вода и санитария. В секция 3 се предлагат насоки за ползване на оценъчната карта: както стратегически насоки за организиране на упражнението за самооценка, така и практически насоки как да се попълва оценъчната карта. В секция 4 е представен опитът на Франция (Урбанизирана зона Голям Париж), Португалия и Украйна в прилагането на оценъчната карта. Секция 5 представлява самият инструмент.

Глава 1

РАВНОПРАВЕН ДОСТЪП ДО ВОДА И САНИТАРИЯ

Предизвикателството

Съществуващото неравенство по отношение на достъпа до безопасна питейна вода и адекватна санитария налага специфичен подход. Човек може да няма достъп до безопасна питейна вода и санитария просто защото няма достъп до безопасна вода и санитария в общността му, или пък поради изтощаване на водните ресурси (недостиг, замърсяване), но по-често поради лошо или никакво управление на инфраструктурата за вода и санитария. Или пък човек може да има достъп, но не може да си позволи да заплати сметката си за вода и санитария без да ограничи потреблението си на други основни стоки и услуги.

Общността може да има достъп до безопасна питейна вода и санитария, но тези услуги (а) не са адаптирани към специфичните нужди на определени групи (напр. хората с увреждания), (б) не са адекватно достъпни в институции, в които пребивават определени групи (напр. училища, затвори, бежански лагери) или (в) на определени групи (напр. етнически малцинства, незаконно заселени) може да им се отказва достъп до вода и санитария заради преднамерени или непреднамерени дискриминационни практики. В паневропейския регион има четири контекстуални предизвикателства определящи рамката на неравенството при достъпа:

- **Наличност на водни ресурси.** Деградирането на качествата на водните ресурси е причина много градове и села, които разчитат на местни ресурси, да нямат достъп до безопасна вода; недостигът на вода може да лиши някои градове и села изобщо от достъп до вода. Замърсената вода може да бъде третирана, за да се направи пригодна за питейни нужди, а пригодна за пиене вода може да бъде транспортирана на големи разстояния, но тези технически решения могат да доведат до прекомерни разходи.
- **Различия между града и селото и наличието на инфраструктура за питейна вода и санитария.** Селските райони в паневропейския регион имат значително по-ниски нива на достъп до услуги свързани с вода и санитария в сравнение с градските райони.
- **Специфични бариери пред уязвимите и маргинализирани групи.** Хората, които принадлежат към тези групи не се радват на същата степен на достъп до вода и санитария, както останалата част от обществото. Ситуацията варира в зависимост от групата, като например: (а) хора със специфични физически нужди (като инвалиди или болни); (б) хора, които разчитат на обществени удобства (напр. пътуващи или бездомни); (в) хора, които използват удобства предоставени от институции като болници, училища, затвори или бежански лагери или (г) хора, които живеят в нехигиенични жилища.
- **Финансова достъпност.** Това е индикатор с нарастваща загриженост във всички страни. В най-бедните страни, или голям дял от населението заделя голям дял от доходите си за плащане на услуги свързани с вода и санитарни, или биха били поставени в подобна ситуация при евентуално повишаване на тарифите за осигуряване финансова устойчивост на сектора. В страните от ЕС, по-стриктните мерки по качеството на водата и въвеждането на пълно покриване на разходите също означават, че плащането за вода и санитарни услуги се превръща в истински проблем за семействата с по-ниски доходи.

Международни задължения

Човешкото право на вода и санитария дава право на всеки на вода и санитария, които са налични, физически достъпни, финансово достъпни, приемливи и безопасни (Комисия за икономически, социални и културни права, Общ коментар 15 (E/C.12/2002/11), Резолюция на Общото събрание 64/292, Резолюция на Съвета по човешки права A/HRC/RES/15/9). Някои компоненти на правото на вода и санитария се считат за обект на прогресивна реализация, докато други задължения като не-дискриминацията са с незабавен ефект. Поради това може да се приложат мерки на позитивна дискриминация, за да се осигури достъп на всички преди да се подобряват условията за достъп за тези, които вече имат достъп.

По Протокола за вода и здраве, страните-членки трябва да осигурят вода и санитария на всички. Както и други компоненти на човешкото право на вода, като достъп до информация, условия за участие на обществеността и отчетност. Протоколът специално задължава страните-членки да промоцират равноправния достъп до вода и санитария „за всички хора от населението, особено за тези, които са в неравностойно положение и социално изключване.“ Протоколът предлага солидна рамка за прилагане на практика на човешкото право на вода и санитария, по-специално чрез поставянето на цели и крайни срокове за постигане на целите, съобразени със специфичната ситуация и капацитета на страната.

Страните трябва да използват максимума на наличните си ресурси, за да реализират изцяло правото на вода и санитария. В същото време, както във връзка с прилагането на човешките права, така и при изпълнението на Протокола, международната общност признава законовото задължение за помощ и сътрудничество. Въпреки, че международната общност вече е предоставила значителни ресурси за подобряване на достъпа до вода и санитария, все още има потребност от увеличаване на този принос.

Водещи управленски рамки

Реализирането на правото на вода и санитария изисква политически ангажимент и дългосрочна визия. Действащите национални и местни управленски рамки понякога не успяват да доведат до предоставянето на равноправен достъп по следните причини: а). по-широките управленски рамки може да ограничат или да подкопаят усилията на водния сектор; б). недоброто управление води до слаби резултати в сектора; и с). действащите управленски рамки във водния сектор често са „слепи за равноправието“. В крайна сметка, доброто ръководство на сектора и управлението на водите могат да извървят дълъг път за постигане на целите за равноправен достъп. Примерите включват прозрачност и достъп до информация, въвличане на заинтересованите във вземането на решения, стимули за операторите да подобрят ефикасността и да поддържат ниски разходи, както и отчетност и механизми за защита ефективно достъпни за всички хора.

Малко вероятно е, обаче, всичко това да се окаже напълно достатъчно. Прилагането на „лупа за равноправен достъп“ ще ускори процеса. Това изисква да се разработи план за действие за постигане на конкретния резултат, който да се базира на анализ на конкретната ситуация в страната и формулирането на специфични индикатори отчитащи равнопоставеността.

Трябва да се ангажират всички страни заинтересовани от вода и санитария, като се идентифицират и си разпределят ролята и задълженията. Ползвателите на вода трябва да участват активно, а не само като бенефициенти. За да се гарантира равноправие и устойчиви резултати, трябва да се институционализират прозрачността, достъпа до информация, образованието и механизмите за участие. Участието на членове на уязвимите и маргинализирани групи представлява истинско предизвикателство във всички страни и трябва да му се обърне специално внимание.

Водните оператори трябва да бъдат по-отговорни към предоставяне на равноправен достъп, а местните власти и гражданските организации трябва да играят по-голяма роля.

Намаляване на географските различия

Дори в една и съща страна, услугите свързани с вода могат да бъдат много различни в различните географски области. Според Съвместната мониторингова програма на Фонда за децата на ООН – УНИЦЕФ, и Световната здравна организация (СЗО), през 2011 г., достъпът до подобрени санитарни условия в селските райони на паневропейския регион е по-ограничен, отколкото в градовете.

Например, в района на Централна Азия и Кавказ, 96% от населението живеещо в градовете има достъп до подобрени източници на вода, докато това важи само за 79% от селското население. В допълнение, в регион Европа (както се дефинира от СЗО), 96% от градските домакинства имат достъп до водопровод достигащ до домовете им, докато това се отнася само за 72% от селските домакинства. Това би могло да се дължи не само на съпътстващата структура на разходите, но и на политическото влияние и политическите решения.

Намаляването на различията при достъпа налагат политически, финансови и технически усилия

Международното сътрудничество може да играе важна роля за преодоляване на пропуските чрез насочването на подкрепата си към областите, които всяка страна е идентифицирала като изоставащи. Много е важно да се отчита, че географските различия при достъпа не са просто проблем на политиката за вода, но са и проблем на регионалната политика.

Обществените политики имат основополагаща роля за намаляване на ценовите различия между географските области като: а). насочването на инвестиционни програми и субсидии към области с по-високи разходи за услугата, б). допускането на кръстосано субсидиране от области с високи доходи и ниски разходи към области с ниски доходи и високи разходи и б). насърчаването на ефективността и рационалните цени чрез организационна реформа в сектора и използването на информационни инструменти като бенчмаркинг и тарифни референтни стойности.

Осигуряване на достъп за уязвимите и маргинализирани групи

Принципите за човешките права подчертават необходимостта от активно разработване на политиките за вода и санитария, така че да се приоритизират и отчитат нуждите на уязвимите и маргинализирани групи. Водоснабдяването и санитарията за тези групи често не е просто воден проблем, а проблем на социално изключване.

Всяка от тези групи има свои нужди и е изправена пред различни ограничения за постигане на равноправен достъп. Вземащите политически решения и прилагащите ги, трябва да отделят специално време и ресурси да идентифицират тези групи, да преценят дали те са обхванати и да гарантират, че специфичните им нужди са взети предвид. В много случаи, адекватните решения изискват интегриран отговор, комбиниране на политиките и осигуряване на сътрудничество между публичните агенции. Тези решения изискват също специално насочени финансови ресурси, но

рядко става дума за големи суми в сравнение с националните бюджети за вода и санитария. Решенията най-често изискват повишаване на информираността и специфично фокусно сътрудничество между изработващите политиките и техническия персонал.

Поддържането на цената на услугата вода и санитария за всички в страните от Западна Европа, повишаването на цената на водоснабдяването и санитарията (най-вече заради по-високите изисквания за пречистване на отпадъчните води) се отразяват и ще продължат да се отразяват на сметките за вода и санитария на потребителите. В Източна Европа, където цените са били традиционно ниски, сметките за вода се очаква да растат. Поради тези причини, финансовата достъпност е обща и нарастваща грижа за паневропейския регион и изисква прилагането на дългосрочна стратегия във всяка отделна страна. В противен случай, може да възникне голям здравословен проблем, тъй като хората сблъскващи се с увеличаващите се сметки за вода може да се обърнат към по-евтини, но по-малко безопасни алтернативи като частни кладенци със спорно качество на водата.

Загрижеността за финансовата достъпност не са свързани само с тарифните нива; в действителност, те се определят от пет групи променливи във всяка страна или регион:

- Ниво на доходите и разпределение на доходите;
- Цена на доставка на услугата в дадена страна или регион;
- Политика за субсидии;
- Действащата тарифна политика;
- Индивидуално поведение на потребителите що се отнася до консумацията на вода.

Съответствието с националните показатели за финансова достъпност не е достатъчно да се гарантира финансова достъпност за групите от хора с ниски доходи във всяка една страна. За тях е необходимо да се разработят специфични политики.

Финансовата достъпност не е просто воден проблем, тя е проблем на социална защита, който изисква включването на аспектите на водата и санитарията в дискусиите по социалната политика.

Има много на брой разнообразни политики - както такива свързани с тарифите, така и несвързани с тарифите, за справяне с проблема на финансовата недостъпност. Критериите за избор на една или друга политика включват отчитане на ефективността им за достигане до целевите групи и техните нужди в смисъл на административен капацитет и разходи. За гарантирането на финансова достъпност, не може да се разчита само на начина на формиране на тарифата: ако въпросът със съществуващата „политика за социална инфраструктура“ е висящ, се изисква прилагането на мерки за социална тарифа и социална защита. Изборът на подход за постигане на финансова достъпност ще изисква финансиране от други ползватели на вода или от данъкоплатците. Финансираните от ползвателите системи функционират под нарастващ натиск и могат да достигнат своя лимит в някои случаи. От друга страна, съображенията при управлението на водите – в смисъл на избор на политика (например фрагментация на предлагането на услугата), в много региони на обслужване ограничават мащаба на кръстосаното субсидиране между ползвателите.

Глава 2

КАК ДА СЕ ИЗПОЛЗВА ОЦЕНЪЧНАТА КАРТА

Как да се организира задачата за самооценка и да се комуникират резултатите

Секцията предлага стратегически насоки, основани на опита на три пилотни упражнения (виж Глава 3). При провеждане на задачата за самооценка, страните трябва да вземат предвид поставените цели, ограниченията и благоприятните възможности. Насоките не трябва да се приемат като абсолютно задължителни и ограничителни.

1. Яснота на целите. Самооценката може да има редица цели. Най-често, основната цел би била да се предостави информация, за да се повлияе реален процес на планиране на политики. Този процес ще повлияе върху времето разполагане на самооценката, както и върху резултатите. Допълнителните цели също трябва да се определят тъй като те ще повлияят върху дизайна на задачата за самооценка.

Примерите за допълнителни цели могат да включват:

- Постигане на по-добро разбиране на ситуацията и предизвикателствата;
- Определяне на пропуски в информацията и политиките;
- Повишаване информираността сред заинтересованите страни;
- Определяне на подходящи заинтересовани страни и създаване на връзки с тях;
- Определяне на благоприятни възможности за по-добра координация между допълнителните мерки по политиките.

2. Избиране на ръководител на проекта. Тъй като оценката на равния достъп до вода и санитария се докосва до редица проблеми, трябва да се въвлечат много заинтересовани страни. Например: различни министерства (финансово, здравно, образователно, по околна среда, вътрешни работи, правосъдие и социални дейности), регулиращи агенции, местни власти, доставчици и регулатори на вода и санитарни услуги, граждански организации, които се занимават с различни уязвими групи, потребителски организации. По тази причина няма „естествен лидер“, който да поеме ръководството за провеждане на самооценката, а е необходимо да се даде ясен мандат на ръководещия проекта. За предпочитане е водещата организация за самооценка да е държавна агенция с ясен мандат.

3. Да се осигури необходимото време. Пилотните упражнения бяха изпълнени за по около шест месеца, но по-реалистична времева рамка би могла да бъде една година. Самооценката може да включва: избиране на ръководител на проекта и съставяне на „основен екип“ (месец 1), организиране на начален семинар (месец 2), събиране на данни и попълване на оценъчната карта, изработване на предварителен доклад с набраната информация (месец 7), организиране на семинар за дискутиране на набраната информация (месец 8), и организиране на политическо събитие, на което да се представят резултатите от самооценката и дебат за необходимостта да се имат предвид тези резултати в по-нататъшния политически процес (месец 11).

Поради всичко това е необходимо да се определи правилното време за принос към политическия процес, който ще е повлияе от самооценката. Избирането на времето е важно, тъй като ако процесът се окаже прекалено дълъг, много от ангажираните страни може да загубят интерес.

4. Определяне на правилните партньори и съставяне на балансиран „основен екип“. Дори ако водещата организация е много опитна, тя би могла да няма много широкото разнообразие от експертиза необходима за осъществяването на самооценката. По този начин, избирането на членовете на „основен екип“ е важна

стъпка и може да се окаже, че е необходимо доста време. Балансиран основен екип би могъл да се постигне при партниране с други организации, които имат допълващи компетентност и контакти (например в областта на социалната политика) или наемането на външни консултанти за изготвянето на отделни глави на задачата за самооценка. Във всички случаи, се препоръчва да се разработят конкретни задания за членовете на основния екип, вкл. отговорността да се направи анализ и да се направят препоръки.

5. Осигуряване на широко и постоянно участие на всички заинтересовани.

Таблица 1 предоставя примери за заинтересовани страни, които да се включат в самооценката. Първата група от заинтересовани страни се състои от различни правителствени министерства и агенции, които влияят върху резултатите за равнопоставен достъп. При нормални обстоятелства, официалните канали могат да се използват, за да се изиска от тях да попълнят съответните секции на анкетата, а анкетата е съставена по начин, по който това да се стане възможно.

Друга група заинтересовани страни се представляват от гражданските организации. Честа практика е да няма установен механизъм, чрез който да се поиска информация от организации работещи в социалната сфера, които имат подходяща информация, но може да не оценят полезността за тях да участват в самооценката. Това прави необходимо да се разработи структуриран подход как такива организации да бъдат въввлечени. Една препоръка може да бъде в „основния екип” да се включи агенция или организация, която има добри контакти с граждански организации, работещи в социалната сфера, която да поеме отговорността да събере подобна информация.

Доставчиците на вода и санитария също трябва да бъдат въввлечени в този процес и може да е необходимо да се организират специални брифинги защото трябва да се занимават с проблематиката на равния достъп.

Таблица 1. Примери за заинтересовани страни, които да се включат в задачата за самооценка

Министерства и други публични власти	<p>Министерство на здравето Министерство на околната среда Министерство на социалните дейности Министерство на финансите и икономиката Министерство на вътрешните работи Министерство на правосъдието Министерство за развитие на селските райони Регулатор за услугите по предоставяне на вода и санитария Здравни инспекторати</p>
Гражданско общество	<p>Асоциации на потребителите Граждански организации работещи с уязвими и маргинализирани групи (напр. религиозни групи) Фондации Професионални съюзи Учени и независими експерти</p>
Доставчици на услуги	<p>Регулатори и доставчици на вода и санитарни услуги</p>

6. Внимателно планиране на семинарите. За да се осигури навременно включване на различните заинтересовани страни, се провежда половин-дневен „стартиращ семинар” за представяне на обосновката, целите, процеса и очакваните резултати от задачата за самооценка. Този семинар би бил полезен при определяне на допълнителни заинтересовани лица, които да бъдат въввлечени в самооценката. По практически съображения, половин-дневният семинар би могъл да се проведе

съвместно с непосредствено следваща го половин-дневна работна сесия на основния екип за самооценката.

Много е важно да се проведе „информационен семинар“, за да се представят междинните резултати, да се събере допълнителна информация, да се определят възможностите за реформи и да се дискутират възможните препоръки. Такъв семинар би могъл да се организира за два дни (или един ден с паралелни работни сесии насочени към всяка една от секциите по анкетата), за да се осигури достатъчно време за дискутиране и да се даде възможност на всички заинтересовани да участват активно в дискусиата. Различните теми биха могли да се представят от различните експерти, които са ръководили подготовката на различните глави или секции на документа, който се дискутира. Важно е семинарът да се представи като експертно-техническо събитие, където заинтересованите да се чувстват свободни да изкажат опасения и мнения.

7. Адаптиране използването на оценъчната карта към целите и нуждите на процеса. Оценъчната карта е съставена по начин, по който да се представи изчерпателно наблюдение. Някои от секциите може да не са особено подходящи (напр. географски различия, когато анализираната територия е еднотипна или в голяма степен хомогенна градска зона), или пък държавата може да е определила ясни приоритети вътре в по-широко дефинираните предизвикателства за равноправен достъп до вода и санитария. В такива случаи, използването на пълната оценъчна карта може да е контрапродуктивно, тъй като оценъчната карта би изисквала събирането на информация и дискутирането на проблеми, които отвлечат вниманието от проблемите от първостепенен интерес.

В други случаи, може да се окаже, че е подходящо да се въведат нови области в оценъчната карта – например ако ситуацията на съответна уязвима или маргинализирана група не е добре описана в никоя от областите включени в секция 3 на оценъчната карта.

В допълнение, в зависимост от особеностите на процеса, възлагането и представянето на цифровите резултати може да доведе до по-скоро спорни, отколкото полезни дискусии. В такива случаи, „основният екип“ може да реши да запази цифровия резултат за вътрешна употреба, а на дискусиата на заинтересованите да представи събраната подробна информация. Въпреки всичко, в повечето случаи, пълната самооценка, включително цифровият резултат, би била най-подходящият вариант, поне за първоначалната самооценка.

8. Използване на резултатите от Оценъчната карта за стратегическа оценка и поставяне на приоритети. Оценъчната карта е полезен инструмент за разработване на подробен преглед на съществуващите политически мерки за преодоляване на неравенствата при достъпа до вода и санитария. Това означава, че този преглед е от особено значение като помощен механизъм за поставяне на приоритети, в смисъл на допълваща информация и пропуски в политиките. Тъй като това е също доста трудоемко да се изработи, не се препоръчва да се използва като ежегоден инструмент за мониторинг.

Оценъчната карта не е разработена като инструмент за индивидуална оценка на мерките по политики – по-скоро, оценките на съществуващите мерки по политиките биха били потребни в подкрепа на оценките по анкетата. Една от ползите от използването на Оценъчната карта ще бъде определянето на мерки по политиките и докладите за оценка, както и пропуски в оценяването на мерките по политиките. Резултатът от самооценката може да се използва, за да се определят целеви показатели и крайни срокове за постигането им под Протокола за вода и здраве, както

и да се определи кои индивидуални мерки би трябвало да се дефинират като приоритетни за проследяване при бъдещата оценка на напредъка.

Предполага се, че цикълът на самооценка би трябвало да отразява този политически процес, върху който той се опитва да въздейства – например, подготовката на петгодишните стратегически планове за сектор вода и санитария. Резултатите от самооценката биха повлияли също върху други стратегии и планове като националния план за околна среда и здраве, стратегия за социално включване, план за регионално развитие или национални планове за училищата или затворите.

9. Представяне на резултатите в интерактивен формат. Оценъчната карта е основно инструмент за събиране, организиране и оценка на съществуващата информация. Тя включва „обобщаваща страница“ за улесняване комуникацията на резултатите. Обобщаващата страница е полезна при определяне - при висока степен на натрупване на резултата, на областите с изоставащи дейности. Сама по себе си, обаче, Оценъчната карта не е добро средство за комуникиране на резултатите пред неспециализирана аудитория.

Поради това се препоръчва да се подготви институционален анализ от около 10 страници, който да обобщава основните данни от Оценъчната карта, да предлага примери за напредък, да определя приоритетни области за спешни действия и да дава конкретни препоръки.

Дори по-кратко *политическо резюме* от по-малко от четири страници би било полезно за комуникация с високопоставени правителствени лица и за комуникиране на резултатите с обществеността чрез мас-медиите. Необходимо е да се осигури специфичен бюджет за разработването и създаването на такива комуникационни продукти.

10. Използване на резултатите, за да се проследява напредъка, а не да се сравнява с другите. Инструментът е създаден да помогне на страната (или региона) да проследяват собствения си напредък към равнопоставен достъп. Инструментът не е създаден, за да сравнява страните (или регионите) помежду им, тъй като в паневропейския регион се включват страни (или региони) с много различни нива на социално-икономическо развитие и организация на сектор вода и санитария.

На анализаторите, които искат да направят такива сравнения, се препоръчва, в такъв контекст, да използват данните включени в профила на страната или региона, за да определят страни/региони подходящи за сравнение. При правенето на такива сравнения, трябва да се обърне особено внимание на дефиницията на статистическите категории, тъй като те могат да варират значително и пропуски в това отношение могат да доведат до силно субективни оценки.

Практически насоки – Бележки по попълване на оценъчната карта

Обща информация. Обща информация по равноправен достъп може да бъде намерена в публикацията на ИКЕ на ООН/СЗО „*Никой не е изоставен*”. Въвеждането на индикаторите на оценъчната карта към всяка секция е свързано със съответната секция на публикацията „*Никой не е изоставен*”, която се отнася до всяка Област на действие.

Речник. Кратък речник дефинира ключови концепции използвани в оценъчната карта. Заслужава си да се подчертаят два проблема:

Изразът „достъп до вода и санитария” в този документ включва пет измерения, които дефинират човешкото право на вода и санитария: *наличност, физическа достъпност, приемливост, качество/безопасност и финансова достъпност*. Финансовата достъпност се разглежда специално в секция 4 на оценъчната карта.

Този документ се отнася до израза „равноправен достъп до вода и санитария”, както се третира в Протокола за вода и здраве. Някои експерти предпочитат израза „равенство и недискриминация”. Въпреки че има известни различия в конотацията, тези два израза могат да се считат за еквивалентни от практична гледна точка.

Структура на инструмента. Този инструмент включва кратък профил на страната (който се фокусира върху количествени данни, които да помогнат да се поставят резултатите в контекста), както и от четири секции отнасящи се до широка тематика. Четирите тематични секции по-нататък се подразделят на Области на действие – които се фокусират върху действията предприети за подобряване на равноправния достъп.

Количествена информация. Ако е възможно, източникът на количествена информация трябва да е официалната статистика. Когато се предлага информация за финансови ресурси, молим да се посочва каква е валутата.

Методология на образуване на сбора.

- Напредъкът под всяка Област на действие се измерва с качествени въпроси. Броят на въпросите варира от 2 до 6.
- Всеки въпрос изисква по един отговор. (Има четири възможни отговора: *Не / В ограничена степен / До голяма степен / Да*). Таблицата по-долу дава насоки как да се интерпретира всеки възможен отговор. Отговарящите се насърчават да разгърнат отговорите си, така че да попаднат във всички възможни категории, а не всички да се сгрупират само в категориите „В ограничена степен” и „До голяма степен”.
- Всеки отговор трябва да бъде аргументиран. За да направи това, отговарящите могат да използват количествена или качествена информация от законодателни документи, ръководни документи, аналитични доклади, изследвания или други подобни източници. Отговарящите се насърчават да използват толкова пространство за отговор, колкото считат за необходимо.
- За надеждността на всеки отговор трябва да се разчита на самооценка (виж по-долу).
- За всяка Област на действие се изчислява общ сбор. Този сбор трябва да бъде изчислен като се вземе предвид оценката по всеки въпрос, както и броят на въпросите под всяка Област на действие. При изчисляване на общия сбор, трябва да се вземат предвид само отговори с висока или средна степен на надеждност.

- Общият сбор трябва да се пренесе в обобщаващата страница.

Количествена оценка	Интерпретация
Не	<i>Няма или има много малко доказателства за положителен отговор на национално или местно ниво</i>
В ограничена степен	<i>Има някаква ограничена информация на местно ниво в подкрепа на положителен отговор. Има някаква ограничена информация на национално ниво отчасти подкрепяща положителен отговор.</i>
До голяма степен	<i>Има обширна информация на местно ниво и известна информация на национално ниво в подкрепа на положителен отговор.</i>
Да	<i>Има достатъчно доказателства на национално ниво напълно подкрепящи позитивен отговор.</i>

ЗАБЕЛЕЖКА: Термините „информация“ и „доказателство“ в тази таблица трябва да се интерпретират като всяка достоверна качествена или количествена информация лежача в основата на отговора на всеки въпрос

Методология за оценка на надеждност. Респондентите трябва да оценят доколко е достоверен техният отговор във връзка с начина на събиране и отчитане на данните – не надеждността на самите данни.

- Три нива на надеждност: висока (много достоверни), средна (достоверни), ниска (недостоверни).
- Критерии за определяне степента на достоверност: процедури, проследимост и потвърдимост.
- Таблицата по-долу дава насоки как да се определи степента на надеждност, според тези критерии.
- Общото ниво на надеждност за всяка Област на действие ще се определи както следва:
Високо – ако всички отговори в Областта на дейност да класифицирани като Високо ниво.
Средно – ако нито един отговор не е класифициран като Ниско ниво и поне един отговор е класифициран като Средно ниво.
Ниско – ако поне един отговор е класифициран като Ниско ниво.
- Общото ниво на надеждност за всяка Област на действие трябва да се нанесе в обобщаващата страница.

Високо: много надеждно	Средно: надеждно	Ниско: ненадеждно
<i>Има съгласуван и лесно достъпен набор от документи, които определят отговорностите за набиране на данни, обработка и контрол на качеството.</i>	<i>Отговорностите по набиране, обработка и контрол върху качеството на данните са идентифицирани.</i>	<i>Отговорностите по набиране, обработка и контрол върху качеството на данните не са идентифицирани.</i>
<i>Данните могат да бъдат проследени до официалния източник, който е достъпен до всеки интересуващ се човек.</i>	<i>Данните могат да бъдат проследени до източник.</i>	<i>Не всички данни могат да бъдат проследени до източник.</i>
<i>Данните са официално потвърдени.</i>	<i>Данните са потвърдени.</i>	<i>Не всички данни са потвърдени.</i>

ЗАБЕЛЕЖКА: Терминът „данни“ в тази таблица трябва да се интерпретира като всяка надеждна качествена или количествена информация стояща в основата на отговор на въпрос

Неприложими въпроси: Не всички въпроси към всяка област на действие са еднакво приложими за всички страни или региони в паневропейския регион. Ако отговорните за

попълването на някоя част от оценъчната карта смятат, че определен въпрос не е приложим, ги съветваме да се аргументират защо се получава така.

Обобщаващ лист. Общият сбор по 20 Области на действие се въвежда в обобщаващ лист на края на документа. Обобщаващият лист може да помогне да се определят Областите на дейност, където страната (или регионът) изостава, както и областите, където наличната информация е особено ненадеждна.

Речник на ключовите термини

Достъп до безопасна питейна вода и санитария. В този документ, достъпът до безопасна питейна вода и санитария се отнася до *ефективния* достъп до тези услуги, дали или не е осигурен достъп чрез свързване с обществени мрежи или частни решения.

Както е използвана в този документ, концепцията включва четири от петте индикатора, които се изискват от човешкото право на вода и санитария:

- наличност;
- физическа достъпност;
- приемливост;
- качество/безопасност.

Тук не се включва *финансовата достъпност*, тъй като този индикатор специално се разглежда в секция 4 на оценъчната карта. Забележете, че това не кореспондира с дефинициите за *подобри водни източници* и *подобри санитарни съоръжения*, използвани от Общата мониторингова програма на СЗО/УНИЦЕФ за мониторинг на напредъка за постигане на Целите на хилядолетието за развитие.

Питейна вода е водата, която се използва, или е предназначена за употреба, от хората за пиене, готвене, приготвяне на храна, лична хигиена или подобни цели.

Безопасна питейна вода е водата с микробиологични, химически и физически характеристики, които отговарят на изискванията на насоките на СЗО или националните стандарти за качество на питейната вода.

Отчетност. В контекста на човешките права, отчетността обхваща механизми за мониторинг и мерки за решаване на проблема. Доставчиците на услугата и официалните власти трябва да се отчетат пред ползвателите.

Насърчаването на отчетността включва разработването на ефективни мониторингови институции и процеси; определяне на строги индикатори за оценка на напредъка, финансова достъпност и справедливо и равноправно разпределение на ресурсите от вода и санитария според нуждите.

Това също включва създаването на надеждни, достъпни и ефективни механизми за внасяне на оплаквания по съдебен и административен ред, които позволяват на отделните хора да споделят проблеми и да получат справедливо удовлетворение на своите жалби.

Финансова достъпност. Съоръженията и услугите за санитария и вода трябва да са достъпни на цена, която всеки може да си позволи. Необходимостта да се заплаща за услугите, включително изграждане, почистване, изпразване и поддръжка на

съоръженията, както и за пречистване и депониране на фекалния материал, не трябва да влияе върху възможностите на хората да придобиват други основни стоки и услуги, включително дом, здраве, образование гарантирани от други човешки права.

Съответно, финансовата достъпност може да бъде изчислена като се вземат предвид (а) финансовите средства, които трябва да се отделят за посрещане на други основни нужди и цели и (б) наличните средства за заплащане на услугите вода и санитария.

Партньори за развитие. В контекста на сътрудничеството за развитие, това се отнася до диапазона от партньори, които подкрепят едно правителство от страна в преход или развиваща се страна да разработва и осъществява програмата си за развитие. Тези партньори могат да включват агенции за двустранно сътрудничество и развитие (напр. Шведската агенция за международно развитие), международни финансови институции (напр. Световната банка), институции за международно техническо сътрудничество (напр. ИКЕ на ООН) и международни неправителствени организации (напр. Глобално партньорство за вода).

Равноправен достъп до безопасна питейна вода и санитария. В контекста на този документ, това означава достъпът за всички хора да бъде подобен, независимо от това къде живеят, дали принадлежат към уязвими или маргинализирани групи, както и свързаните с достъпа до услугите разходи да са финансово достъпни за всички хора.

Подобрени санитарни съоръжения. Подобрено санитарно съоръжение се дефинира като такова, което по хигиенен начин отделя човешките изпражнения от контакт с човека.

Подобрени източници на питейна вода. Подобрен източник на питейна вода се дефинира като такъв, който според начина на изграждането си или чрез активна интервенция, е защитен от външно замърсяване, особено от замърсяване с фекален материал.

БВП. Брутният вътрешен продукт е индикатор за нивото на развитие на икономиката, измерено чрез стойността на стоките и услугите, които тя произвежда. В този документ трябва да се отбележи дали предоставените данни за БВП са дадени в *номинални* (настояща година) стойности или в *реални* стойности (след коригиране за инфлацията).

Най-нисък квинтил, най-нисък децил. Разпределение на дохода или богатството в страната обикновено се анализира чрез разделяне на населението в пет групи в зависимост от нивото на доход или богатство.

Когато броят на групите е пет, всяка група представлява „квинтил“; когато броят на групите е десет, всяка представлява „децил“. „Най-ниският квинтил“ се отнася до групата с най-нисък доход или богатство, когато обществото е разделено на пет групи. „Най-ниският децил“ се отнася за групата с най-нисък доход или богатство, когато обществото е разделено на десет групи.

Недискриминация. Недискриминацията е от основно значение за човешките права. Дискриминацията на забранителни основания включително раса, цвят, пол, възраст, език, религия, политическо или друго мнение, национален или социален произход, собственост, рождение, физически или психически недъг, здравословно състояние или всеки друг граждански, политически, социален или друг статут трябва да се избягва, както в правото, така и в практиката.

Крайградски райони. Райони, които са съседни на градски райони, разположени между крайните квартали и селските райони.

Граница на бедността. Стойността, която определя минималното ниво на индивидуалния доход, който се счита за достатъчен. Официалните дефиниции на границата на бедността варират от страна в страна.

Затворници. Хората, които са в затвора независимо от това дали са получили или не окончателна присъда.

Прогресивна реализация. Прогресивната реализация на човешките права на вода и санитария изисква Държавата да предприеме специфични и целеви стъпки до максимума на наличните ѝ ресурси. Изискването е, държавите да се движат към постигане на целта за пълно реализиране, колкото се може по-експедитивно и ефективно, в рамките на международното сътрудничество и помощ, където това се налага. Определени аспекти на тези права са непосредствени задължения, включително изискването да се гарантират без дискриминация.

Прогресивни тарифни системи. Тарифни системи, при които тарифата на кубичен метър се увеличава с нарастване на обема на потребление. Обикновено се изразява в определяне на три или повече групи от типични консуматори на вода, като за всяка от тези групи се прилага различна тарифа.

Обществени финансови ресурси. Финансовите ресурси предоставени от правителствата (независимо дали национални, регионални или местни). Произходът на парите е най-вече от общо данъчно облагане (напр. приход от данък добавена стойност), но включва също и други източници като предоставянето на услуги от правителствени структури (напр. плащане на лиценз) или заемане (напр. издаване на държавни ценни книжа).

Овъзмездяване. Действие предприето, за да коригира ситуация, при която не е уважено човешкото право на достъп до вода и санитария.

Жертвите на нарушени човешки права имат право на адекватно обезщетение, включително възстановяване, компенсация, удовлетворение и/или гарантиране за недопускане отново на нарушение на правата. Държавите трябва да предоставят физически достъпни, финансово достъпни, навременни и ефективни мерки за решаване на проблема.

Правоимащи. В контекста на човешкото право на вода и санитария, това се отнася до всеки човек.

Санитария. Събиране, транспортиране, третиране и депониране или използване отново на човешките екскременти или битови отпадъчни води, дали чрез колективни системи или чрез инсталации обслужващи отделни домакинства или начинания.

Държавите трябва да осигурят, без дискриминация, на всеки човек физически и икономически достъп до санитария, която е безопасна, хигиенна, сигурна, социално и културно приемлива, която осигурява неприкосновеност на личния живот и осигурява достойнство.

В зависимост от културата, приемливостта често се свързва с неприкосновеност на личния живот, както и с отделни съоръжения за жени и мъже на обществени места, и отделни съоръжения за момичета и момчета в училищата. Съоръженията трябва да предлагат обичайни хигиенни практики, като такива за поддържане на анална и

генитална хигиена. В дамските тоалетни трябва да се отчитат нуждите при менструация.

Доставчик на услуга. Обществена или частна институция, която оперира системи за водоподаване и/или санитария.

Социални тарифи. Тарифи, които включват отстъпка за определени индивиди или домакинства поради техни социални характеристики (като възраст, определени увреждания или брой на членовете в домакинството).

Тарифни референтни стойности. В някои страни, централните власти отговорни за сектор вода и санитария публикуват „референтни тарифни стойности“, за да предложат примерни стойности за очакваното ниво, което трябва да стигнат тарифите за вода и санитария.

Референтните тарифи предлагат полезна информация за потребителите, както и за доставчиците на услугите за вода и санитария без да се нарушава разпределението на отговорностите за определяне на тарифи (които обичайно остават на местно ниво).

Уязвими и маргинализирани групи. Групи състоящи се от индивиди, които имат особено големи проблеми при осъществяване на правата си на вода и санитария, тъй като живеят в уязвими ситуации или страдат от дискриминация или стигма (или комбинация от такива). Групи и индивиди, идентифицирани като потенциално уязвими или маргинализирани, включва жени, деца, жители на (отдалечени) селски райони и застрашени градски райони, както и други хора живеещи в бедност, бегълци и вътрешно разселени лица, малцинствени групи (като цигани), туземци, номадски и пътуващи общности, стари хора, лица с увреждания, болни от ХИВ/СПИН или под влияние на други здравословни проблеми, хора живеещи в райони с недостатъчно вода, както и работещите в санитарния сектор.

Когато се дефинират групи и лица в неравностойно положение, държавите трябва да изследват населението на посочените основания и да проучат по-задълбочено ако установят, че определени групи са подлагани на дискриминация. В контекста на този документ, уязвимите и маргинализирани групи включват бездомните, номадите, хората с увреждания, учениците, хоспитализираните пациенти, хора намиращи в затвори и бежански лагери, както и хора с несигурно владение на имот.

Въпреки че проблемите свързани с различията между половете, които имат отношение към достъпа до вода и санитария, трябва да се вземат предвид при осигуряване на равноправен достъп, този документ не третира жените като уязвима или маргинализирана група сама по себе си.

Глава 3

ОПИТ НА СТРАНИТЕ В ИЗПОЛЗВАНЕТО НА ОЦЕНЪЧНАТА КАРТА

Франция (урбанизирана зона на Голям Париж)

През последното десетилетие, Париж обърна специално внимание на въпросите свързани с равноправния достъп до безопасна питейна вода и санитария. Много от предприятиите в този период мерки са отразени в публикацията „*Никой не е*

изоставен“. Франция от много години е водач в работата за равнопоставен достъп до безопасна питейна вода и санитария под Протокола и предложи да стане пилотна страна за прилагането на оценъчната карта на регионално ниво. Предприе се подход да се предложи пилотно прилагане на оценъчната карта за град Париж, което да им помогне да оценят критично къде са и какво още може да се направи и така Париж стана доброволец за едно от пилотните упражнения.

Град Париж обхваща около 2,2 милиона души население и е център на агломерация, която надхвърля 10 милиона жители (с БВП повече от 48 000 евро на глава от населението за 2011 г.). По тази причина, град Париж счете, че ще е по-полезно да осъществи пилотното упражнение в регионален мащаб. За изпълнението на тази задача те ангажираха Воден съюз Оле дьо Франс (SEDIF, чрез своя оператор Веолия вода Оле дьо Франс, предоставя вода на 4,3 милиона души), на интердепартаментните власти по пречистване на отпадъчните води на широката градска зона на Париж (SIAAP – който обслужва 180 общини), както и на оператора на град Париж – Парижка вода. В резултат на всичко това, регионът на проучване не съвпада с административния регион на Оле дьо Франс, а по-скоро съответства на зоната на комбинираното предлагане на услугите на трите институции (град Париж, SEDIF и SIAAP). Общият им бюджет за услугата водоснабдяване и канализация надхвърля 2,1 милиарда евро. През януари 2013 г., трите институции завършиха попълването на работната оценъчна карта.

Упражнението на оценъчната карта се осъществи в три фази. Първо, град Париж, SEDIF и SIAAP събраха информация за обосноваване на оценките и попълване на оценъчната карта, но не поставиха оценки. Второ, беше организирана работна среща на 18 и 19 февруари 2013 г. за дискутиране на доказателствата и поставяне на оценките. И накрая, през април 2013 г., беше завършена преработената версия на оценъчната карта, включваща резултатите от работната среща, заедно със ситуационен анализ и критична оценка на процеса на самооценка.

Процесът на първоначално набиране на информация помогна на трите институции да установят, че има някои сериозни липси на информация, по-специално отнасящи се за уязвимите и маргинализирани групи. Преди проучването, липсата на достъп не се считаше за основен проблем, а основният проблем беше финансовата достъпност на услугата и основните мерки по места бяха насочени към решаване на този проблем и предотвратяване спирането на водоподаването за хора, които не могат да си позволят да плащат за услугата, както и за намаляване на сметката за вода на домакинствата с ниски доходи. Проучваният регион е високо урбанизиран и няма големи различия в достъпа в различните географски зони, въпреки че има значителни различия в цената между различните общини. В процеса на изследването, обаче, стана ясно, че много голям и често negliжиран проблем е достъпът за уязвими и маргинализирани групи. Двудневната работна среща помогна на заинтересованите страни да споделят и дискутират познанията си за съществуващите мерки и нерешените предизвикателства. Това включваше предизвикателствата пред общностите в лагери, които нямат постоянен достъп до вода и санитария или за бедните работници, които не могат да си позволят постоянно жилище. По време на работната среща се осигури достатъчно време за дискутиране на проблемите на правилното ниво и в дълбочина, като се предостави време и на заинтересованите страни да изкажат своето мнение. Това беше много важно, защото достъпът до вода и санитария във Франция е много политизиран проблем.

Инструментът оценъчна карта и пилотното упражнение получиха положителна оценка от всички заинтересовани страни. Резултатът е първата самооценка и доста детайлен обзор за достъпа до вода и санитария. Чрез оценката, стана възможно да се идентифицират конкретни недостатъци и да се предвидят приоритетни мерки за преодоляването им. Упражнението за самооценка отне доста време, но си заслужаваше. Не се препоръчва, инструментът да се използва за постоянен мониторинг и докладване.

Поради разнообразието на важни за упражнението заинтересовани лица, е важно те да се включат в процеса. Екипът на проучването сметна, че е важно да има първа фаза, в която малък екип да попълни въпросниците. Допълнителна фаза, която може да се включи е период за двустранни срещи със заинтересовани страни, веднага след като се финализира самооценката. Вероятно е необходима и работна среща на заинтересованите страни за споделяне и дискутиране на получените резултати.

Ползи

Установените контакти между техничарите (агенциите по вода и санитария и операторите на услугата) с различните участващи заинтересовани страни от социалния сектор обогатиха оценката. За дефинирането и осъществяването на специфични мерки за постигане на равнопоставен достъп, от голямо значение се оказва консолидираният списък за контакти. Препоръчано беше, във финалната версия на инструмента да се включи като анекс списък на експертите и институциите участвали в оценката.

Следващи стъпки

Една от възможностите е да се използват резултатите от самооценката в помощ при формулиране на следващото поколение Национални/Регионални планове за здраве и околна среда.

Португалия

През последните две десетилетия, Португалия реформира сектора си вода и санитария. Това включва създаването на воден регулатор (Агенция за регулиране на услугите за вода и отпадъци (ERSAR), който има ограничени правомощия, но е с нарастващо влияние. Осъществяването на правото на вода и санитария е грижа на ERSAR, и от 2011 г. насам, те са основният играч в работата по равнопоставен достъп до питейна вода и санитария, проведена в рамките на Протокола.

Много от мерките, които предприе Португалия, са отразени в публикацията *„Никой не е изоставен“*. ERSAR счетоха, че участието в пилотното проучване ще им помогне за по-доброто интегриране на правото за вода и санитария в новия национален стратегически план за сектор вода и санитария, който беше в работна фаза през 2013 г.

Португалия е страна с малко над 10 милиона население и със среден доход от 16 000 евро годишно на глава от населението. Счита се, че достъпът до вода и санитария е повсеместен, тъй като населението има достъп до обществени или частни решения. Тъй като услугите по вода и санитария са отговорност на общините, набирането на информация на национално ниво е предизвикателство, но това има значение за формулирането на национални политики.

Упражнението по самооценка беше осъществено в четири фази. Първо, през януари 2013 г., ERSAR изиска съответните държавни агенции да попълнят съответните части от оценъчната карта. Второ, ERSAR обобщи информацията и завърши обосновката и оценяването. Трето, на 25 февруари 2013 г., ERSAR организира едnodневна работна среща за дискутиране на резултатите. Накрая, ERSAR изработи преработена версия на оценъчната карта, заедно със ситуационен анализ извлечен от резултатите по оценъчната карта, критична оценка на процеса на самооценка и изготви „пътна карта“ за бъдеща дейност.

Като цяло, португалският екип одобри инструмента и нуждата от широко участие в процеса на самооценка. Те сметнаха, че черновата на оценъчната карта е цялостна и детайлна по отношение на всички аспекти, свързани с вода и санитария. В същото

време, те споделиха, че нивото ѝ на детайлност изисква много време за попълване. Поради тази причина, може би, е подходящо да се провежда подобно упражнение всеки път, когато се разработва нов стратегически план за сектор вода и санитария, но не по-често от това. Процесът на самооценка насочи вниманието към необходимостта да се подобри набирането на важна и проверена информация за достъпа до услугите за вода и санитария за уязвимите и маргинализирани групи. Той насочи вниманието също към нуждата да се подобри набирането на информация на национално ниво за инвестициите и финансирането за изпълнение на политиките за вода и санитария. Процесът на идентифициране на заинтересованите страни и достигането до тях се оказа предизвикателство. ERSAR има добри контакти с техническите заинтересовани страни (в частност с доставчиците на вода и санитария), но много по-малко познаваше тези, които се занимават със социалните проблеми. По време на работната среща на заинтересованите страни, участието на държавни агенции, занимаващи се със социална дейност и социална защита, помогна на участниците от сектора да научат за прилаганите по места социални мерки. Много от нетрадиционните играчи, обаче (особено неправителствени), които бяха поканени, не участваха. След работната среща, ERSAR положи допълнителни усилия да достигне до тези играчи.

Ползи

Процесът на самооценка беше много полезен за ERSAR. Сега, ERSAR разбира проблемите по-добре – включително липсата на информация, възможностите за подобряване на законите и регулациите, както и трудностите в работата на заинтересованите страни работещи по социални въпроси. Повиши се информираността на заинтересованите страни от водния сектор по тези въпроси. ERSAR събра полезни препоръки за ревизия на националния стратегически план за водния сектор. Сега, ERSAR може по-добре да идентифицира правилните страни за разработване на инициативи в областта на равноправния достъп до вода и санитария.

Следващи стъпки

Най-вероятно, процесът на самооценка ще доведе до специфични инициативи относно въпросите на равноправния достъп до вода и санитария. ERSAR смята да създаде неформална мрежа от заинтересовани страни от водния сектор и областта на човешките права и социалните политики. Той може да разработи препоръки към операторите за добри практики за гарантиране на човешкото право до вода и санитария. Правителствени институции също могат да разработят препоръки за добри практики в съответни области на социалната политика (като работното място, училищата и здравните учреждения).

Украйна

Повече от 15 години, неправителствената организация Мама-86 работи в Украйна по проблемите на водата и санитарията и е била активен участник в национални и международни дебати за подобряване на достъпа за всички. Те видяха в пилотното упражнение, средство да повишат познанията и да подчертаят важността на равноправния достъп в Украйна.

Те се обърнаха към Националната санитарна и епидемиологична инспекция (SSES) и Министерството на екологията и природните ресурси, които приеха благосклонно предложението и страните заедно потърсиха финансова подкрепа за провеждане на пилотното упражнение. Заедно с основното пилотно упражнение на национално ниво, Мама-86 допълнително тества подхода на местно ниво чрез техния клон в град

Севастопол (резултатите от севастополското упражнение не са включени в този документ).

Украйна има население от около 45 милиона души. За 2011 г., БВП на глава от населението е по-малко от 2600 евро. Повече от 24% от населението е под националната линия на бедност. Близо 70% от населението живее в градовете. Обществените финансови средства похарчени за сектор вода и санитария през 2012 г. бяха около 10 милиона евро. Украйна е страна по Протокола от 2003 г.

Упражнението за самооценка се състоеше от три фази. Първо, SSES изиска официално от няколко национални агенции да предоставят информация. В същото време, Мама-86 идентифицира няколко национални експерта и ги нае да подготвят отговори за 20 експертни области. Работата на експертите включваше начална среща на екипа под ръководството на Мама-86 и SSES, за да се уверят, че експертите разбират природата на упражнението и да се изясни как да подходят към заданието. Второ, на 1 март 2013 г. беше проведен едnodневен семинар на заинтересованите страни, на който се дискутираха работните отговори на оценъчната карта. Част от семинара беше организирана в няколко паралелни работни групи, фокусирани върху различните секции на оценъчната карта, което даде възможност за задълбочени дискусии. По време на семинара, бяха изяснени някои недоразумения и бяха променени някои оценки.

Накрая, през април 2013 г., беше завършена преработената версия на оценъчната карта, включваща препоръките и допълненията от семинара, заедно със ситуационен анализ и критична оценка на процеса на самооценка. Резултатите са обобщени в следните секции.

Като цяло, експертният екип одобри методиката за самооценка. Той взе предвид, че темата беше иновативна и много належаща, методологията беше ясна и адекватна. Те направиха предложения за подобряване на инструмента.

Въпреки че процесът на работа беше доста добър, има възможност за подобрене. Водещата организация трябва да има колкото може по-голяма яснота за това от кого се очаква да предостави информация и към кого да се обърне за консултация. Началният семинар за стартиране на процеса би могъл да спомогне за въвлечане на повече представители на държавни институции. Семинарът за дискутиране на предварителните резултати е необходим при всички случаи.

Ползи

Процесът беше воден от неправителствена организация при пълната подкрепа на правителствена агенция, при финансова подкрепа на ИКЕ на ООН за координиране на процеса и с принос на национални експерти. Това се доказва като полезно за тестването на методологията и издигане важността на проблематиката в академичните среди и сред представители на правителството.

Следващи стъпки

Като следваща стъпка, екипът препоръча комуникиране на резултатите от самооценката с високопоставени представители на правителството с цел да ги окуражи да разработят специфични предложения. Друго препоръчано действие беше да се публикуват резултатите в мас медии.

Резултатите от самооценката могат да повлияят върху редица съществуващи програми. SSES ще търси възможност да използва резултатите, за да повиши вниманието към санитарните проблеми. Мама-86 и SSES организираха пресконференция на Международния ден на водата, 2013 г., за да споделят постигнатото и да повишат информираността за този проблем в Украйна. Мама-86 ще използва резултатите, за да обогати тяхната вече десетгодишна програма по вода, санитария и хигиена (WASH) и кампаниите WASH-за-училищата. Проучването на изходното състояние ще бъде от полза при разработването на възможни проекти.

По-нашироко, резултатите могат да се използват за лобиране сред правителството за предоставяне на ново финансиране за държавна програма насочена към приоритетни мерки за централизирано водоснабдяване на селата, които понастоящем се снабдяват с транспортирана вода, както и за одобряване на работната държавна Програма по санитария. Като изясняват приоритетните области на действие за преодоляване на празнотите в достъпа до вода и санитария, резултатите биха могли да повлияят също и на подкрепата предоставяна за сектор вода и санитария от международни агенции за развитие.

Глава 4

ОЦЕНЪЧНА КАРТА

www.unece.org/env/water/pwh_work/equitable_access.html¹

Профил на страната/региона

Социално-икономически и секторни данни

	<i>2016 или по-късна година с налични данни (индикативна година)</i>	<i>2006 (изберете различна начална година за сравнение ако това е по-добре за вашия национален/реги онален процес)</i>	<i>Източник (използване на официална статистика навсякъде, където е възможно)</i>
Население (брой)			
Площ (кв.км)			
БВП на глава (EUR/глава)			
% от населението под границите на бедността			
% безработица			
% градско население			
% население в приградски райони (САМО ако тази категория има смисъл във вашата страна)			
% селско население			
Възобновими сладководни ресурси (млн. куб.м на глава)			
% хора без достъп до вода и санитария			
% хора без достъп до събиране на отпадъчни води			
% хора без достъп до пречистване на отпадъчни води (всякакво ниво)			
Обществени финансови средства изхарчени в сектор вода и санитария			
Обществени финансови средства изхарчени за осигуряване на равноправен достъп до вода и санитария			
Моля, посочете дефиницията за безопасна вода и санитария ако е различна от тази, описана в Глава 2			

Международни задължения относно вода и санитария

¹ Потребителите се поканват да попълнят в оценъчната карта толкова информация, колкото е необходимо, особено що се отнася до аргументиране на оценките, средствата за преценка и надеждността на отговора. Word версията (.doc) на оценъчната карта може да бъде свалена от www.unece.org/env/water/pwh_work/equitable_access.html.

	Да	Не
Вашата държава страна ли е по Международния пакт за икономически, социални и културни права от 1966 г.?		
Вашата държава страна ли е по Протокола за вода и здраве от 1999 г.?		

СЕКЦИЯ 1

Водещи управленски рамки за осигуряване на равнопращен достъп до безопасна вода и санитария

Област на дейност	Съответната секция е в публикацията „Никой не е изоставен“.
1.1 Стратегическа рамка за постигане на равнопращен достъп	Секция 3.1. Секция 3.4.
1.2 Секторни финансови политики	Секция 3.1. Секция 2.3
1.3 Права и задължения на ползвателите и другите правоимащи	Секция 3.2.

Област 1.1. Стратегическа рамка за постигане на равнопращен достъп

Обосновка. Въпреки напредъка постигнат чрез индивидуални инициативи, има нужда от стратегическа рамка, за да стане възможно целият сектор вода и санитария (а по-общо и цялата обществена администрация) да допринесе за постигане на равнопращен достъп.

	Да	До голяма степен	В незначителна степен	Не
1.1.1 Правото на вода и санитария е въведено в законодателния ред на страната				
Обосновка на оценката: обясни накратко и/или дай пример, който да обоснове отговора Използвани средства за проверка: (напр. официални документи, консултация на всички заинтересовани страни, експертно мнение) Надеждност на отговора: (висока, средна или ниска)				

	Да	До голяма степен	В незначителна степен	Не
1.1.2 Има действащ стратегически план за осигуряване на равнопращен достъп до вода и санитария				
Обосновка на оценката: обясни накратко и/или дай пример, който да обоснове отговора Използвани средства за проверка: (напр. официални документи, консултация на всички заинтересовани страни, експертно мнение) Надеждност на отговора: (висока, средна или ниска)				
1.1.3 Формулирани са цели за равнопращен достъп				
Обосновка на оценката: обясни накратко и/или дай пример, който да обоснове отговора				

Използвани средства за проверка: (напр. официални документи, консултация на всички заинтересовани страни, експертно мнение) Надеждност на отговора: (висока, средна или ниска)				
	Да	До голяма степен	В незначителна степен	Не
1.1.4 Отговорностите за постигане на равноправен достъп са идентифицирани и разпределени				
Обосновка на оценката: обясни накратко и/или дай пример, който да обоснове отговора Използвани средства за проверка: (напр. официални документи, консултация на всички заинтересовани страни, експертно мнение) Надеждност на отговора: (висока, средна или ниска)				
	Да	До голяма степен	В незначителна степен	Не
1.1.5 Има работещ механизъм за водене на дискусия и координиране от компетентните власти				
Обосновка на оценката: обясни накратко и/или дай пример, който да обоснове отговора Използвани средства за проверка: (напр. официални документи, консултация на всички заинтересовани страни, експертно мнение) Надеждност на отговора: (висока, средна или ниска)				
	Да	До голяма степен	В незначителна степен	Не
1.1.5 Страната/регион/град са оценили равноправността на достъпа до питейна вода и санитария				
Обосновка на оценката: обясни накратко и/или дай пример, който да обоснове отговора Използвани средства за проверка: (напр. официални документи, консултация на всички заинтересовани страни, експертно мнение) Надеждност на отговора: (висока, средна или ниска)				

Моля, изчислете сбора за Област 1.1

Добавете получените точки (Да = 3, До голяма степен = 2, В ограничена степен = 1, Не = 0) .....

Разделете общия брой точки на 6 .....

Моля, определете средната надеждност на отговорите за тази област (моля, отбележете една възможност)

Висока ..... Средна ..... Ниска .....

Област 1.2 Секторни финансови политики

Обосновка. Трябва да се изхарчат финансови ресурси, за да се осъществят нужните инициативи за постигане на целите за равноправен достъп. В същото време, общите секторни политики за приходи и разходи могат да имат голямо положително и отрицателно въздействие върху постигането на справедлив достъп. В някои страни, секторните финанси са зависими до

голяма степен от подкрепата на партньори за развитие и има възможност да се увеличи приноса на подкрепата, за да се постигне равнопърен достъп.				
	Да	До голяма степен	В незначителна степен	Не
1.2.1 Необходимото количество финансови ресурси за постигане на равнопърен достъп до безопасна вода и санитария е изчислено				
Обосновка на оценката: обясни накратко и/или дай пример, който да обоснове отговора Използвани средства за проверка: (напр. официални документи, консултация на всички заинтересовани страни, експертно мнение) Надеждност на отговора: (висока, средна или ниска)				
	Да	До голяма степен	В незначителна степен	Не
1.2.2 Източниците за финансиране за постигане на равнопърен достъп до безопасна питейна вода и санитария са идентифицирани				
Обосновка на оценката: обясни накратко и/или дай пример, който да обоснове отговора Използвани средства за проверка: (напр. официални документи, консултация на всички заинтересовани страни, експертно мнение) Надеждност на отговора: (висока, средна или ниска)				
	Да	До голяма степен	В незначителна степен	Не
1.2.3 Финансовите стратегии за сектор вода и санитария взема предвид проблема за равенството				
Обосновка на оценката: обясни накратко и/или дай пример, който да обоснове отговора Използвани средства за проверка: (напр. официални документи, консултация на всички заинтересовани страни, експертно мнение) Надеждност на отговора: (висока, средна или ниска)				
	Да	До голяма степен	В незначителна степен	Не
1.2.4 Има установени механизми да се склонят доставчиците на услуги да въведат инвеститорски планове в полза на предоставяне на достъп до тези правоимащи, които нямат достъп				
Обосновка на оценката: обясни накратко и/или дай пример, който да обоснове отговора Използвани средства за проверка: (напр. официални документи, консултация на всички заинтересовани страни, експертно мнение) Надеждност на отговора: (висока, средна или ниска)				
	Да	До голяма степен	В незначителна степен	Не
1.2.5 Националната/регионалната/местната власт наблюдава и открито докладва за разпределението на финансовите ресурси				
Обосновка на оценката: обясни накратко и/или дай пример, който да обоснове отговора				

Използвани средства за проверка: (напр. официални документи, консултация на всички заинтересовани страни, експертно мнение) Надеждност на отговора: (висока, средна или ниска)				
	Да	До голяма степен	В незначителна степен	Не
1.2.6 Международната финансова подкрепа за сектор вода и санитария взема под внимание проблема с равенството				
Обосновка на оценката: обясни накратко и/или дай пример, който да обоснове отговора Използвани средства за проверка: (напр. официални документи, консултация на всички заинтересовани страни, експертно мнение) Надеждност на отговора: (висока, средна или ниска)				

Моля, изчислете сбора за Област 1.2

Добавете получените точки (Да = 3, До голяма степен = 2, В ограничена степен = 1, Не = 0) .....

Разделете общия брой точки на 6 .....

Моля, определете средната надеждност на отговорите за тази област (моля, отбележете една възможност)

Висока ..... Средна ..... Ниска .....

Област 1.3 Права и задължения на ползвателите и другите правоимащи				
Обосновка. На ползвателите на вода и санитария и на правоимащите не трябва да се гледа просто като на бенефициенти на услугата вода и санитария. Те имат определена роля за изискването, оформянето и поддържането на равноправния достъп до вода и санитария.				
	Да	До голяма степен	В незначителна степен	Не
1.3.1 Има работещи механизми да осигурят правоимащите да знаят правата и задълженията си, както и как да получат съответната информация				
Обосновка на оценката: обясни накратко и/или дай пример, който да обоснове отговора Използвани средства за проверка: (напр. официални документи, консултация на всички заинтересовани страни, експертно мнение) Надеждност на отговора: (висока, средна или ниска)				
	Да	До голяма степен	В незначителна степен	Не
1.3.2 Има работещи механизми, които позволяват на правоимащите да участват в процеса на вземане на решение по отношение на нивото и качеството на достъп, който те получават				
Обосновка на оценката: обясни накратко и/или дай пример, който да обоснове отговора Използвани средства за проверка: (напр. официални документи, консултация на всички заинтересовани страни, експертно мнение) Надеждност на отговора: (висока, средна или ниска)				

	Да	До голяма степен	В незначителна степен	Не
1.3.3 Има работещи механизми , които позволяват на правоимащите да търсят обезщетение и прилагането на мерки за коригиращи действия				
<p>Обосновка на оценката: обясни накратко и/или дай пример, който да обоснове отговора</p> <p>Използвани средства за проверка: (напр. официални документи, консултация на всички заинтересовани страни, експертно мнение)</p> <p>Надеждност на отговора: (висока, средна или ниска)</p>				
	Да	До голяма степен	В незначителна степен	Не
1.3.4 Има работещи механизми, които позволяват на правоимащите да задължат отговорните власти да се отчитат				
<p>Обосновка на оценката: обясни накратко и/или дай пример, който да обоснове отговора</p> <p>Използвани средства за проверка: (напр. официални документи, консултация на всички заинтересовани страни, експертно мнение)</p> <p>Надеждност на отговора: (висока, средна или ниска)</p>				

Моля, изчислете сбора за Област 1.3

Добавете получените точки (Да = 3, До голяма степен = 2, В ограничена степен = 1, Не = 0) . . . . .

Разделете общия брой точки на 4 . . . . .

Моля, определете средната надеждност на отговорите за тази област (моля, отбележете една възможност)

Висока . . . . . Средна . . . . . Ниска . . . . .

Секция 2

Намаляване на географските различия

<i>Област на дейност</i>	<i>Съответната секция е в публикацията „Никой не е изоставен“.</i>
2.1 Обществени политики за намаляване на различията в достъпа между географските области	Секция 4.1
2.2 Обществени политики за намаляване на ценовите различия между географските области	Секция 4.2
2.3 Географско разпределение на външната помощ за сектора	Секция 2.3

Количествена информация за географските различия

Дайте официална дефиниция за селски, градски и (ако е приложимо) крайградски области във вашата страна/регион			
	2016 (индикативна година)	2006 (индикативна година)	Източник (отбележете дали това е официален източник)
Степен на достъп до безопасна питейна вода в градските области (%)			
Степен на достъп до безопасна питейна вода в крайградските области (%) (само ако категорията е подходяща за вашата страна/регион)			
Степен на достъп до безопасна питейна вода в селските области (%)			
Степен на достъп до санитария в градските области (%)			
Степен на достъп до санитария в крайградските области (%) (само ако категорията е подходяща за вашата страна/регион)			
Степен на достъп до санитария в селските области (%)			
Обществени финанси похарчени за намаляване на географските различия при достъпа до безопасна питейна вода и санитария (млн. EUR)			
Обществени финанси похарчени за намаляване на географските различия при достъпа до безопасна питейна вода и санитария (EUR на глава от населението)			
Обществени финанси похарчени за намаляване на географските различия при достъпа до безопасна питейна вода и санитария (% от бюджета похарчен за вода и санитария)			

Област 2.1 Обществени политики за намаляване на разликата в достъпа в различните географски области

Обосновка. Обществените политики играят важна роля за намаляване на различията при достъпа между различните географски области и в частност за увеличаване достъпа в селските области. Различията включват такива свързани с физически достъп и такива свързани с качеството на услугата.

	Да	До голяма степен	В незначителна степен	Не
2.1.1 Има обществена политика за намаляване на различията между градски, крайградски и селски области				

Обосновка на оценката: обясни накратко и/или дай пример, който да обоснове отговора Използвани средства за проверка: (напр. официални документи, консултация на всички заинтересовани страни, експертно мнение) Надеждност на отговора: (висока, средна или ниска)	Да	До голяма степен	В незначителна степен	Не
2.1.2 Прилага се интегриран подход за подкрепа при доставката на вода и санитарни услуги за селските райони, незаконните квартали и гетата.				
Обосновка на оценката: обясни накратко и/или дай пример, който да обоснове отговора Използвани средства за проверка: (напр. официални документи, консултация на всички заинтересовани страни, експертно мнение) Надеждност на отговора: (висока, средна или ниска)				
2.1.3 Има работещи механизми за подкрепа за прилагането на подходящи технически решения за доставяне на услуги в селата, незаконните квартали и гетата				
Обосновка на оценката: обясни накратко и/или дай пример, който да обоснове отговора Използвани средства за проверка: (напр. официални документи, консултация на всички заинтересовани страни, експертно мнение) Надеждност на отговора: (висока, средна или ниска)				
2.1.4 Има работещи механизми за подкрепа за прилагането на подходящи технически решения за собствено осигуряване на услуги от домакинствата в области, където няма доставчик на услуга				
Обосновка на оценката: обясни накратко и/или дай пример, който да обоснове отговора Използвани средства за проверка: (напр. официални документи, консултация на всички заинтересовани страни, експертно мнение) Надеждност на отговора: (висока, средна или ниска)				
2.1.5 Секторните политики мобилизират достатъчно финансови ресурси, за да намалят разликата в достъпа за селските и крайградските области по определени целеви показатели				
Обосновка на оценката: обясни накратко и/или дай пример, който да обоснове отговора Използвани средства за проверка: (напр. официални документи, консултация на всички заинтересовани страни, експертно мнение) Надеждност на отговора: (висока, средна или ниска)				

Моля, изчислете сбора за Област 2.1

Добавете получените точки (Да = 3, До голяма степен = 2, В ограничена степен = 1, Не = 0) .....

Разделете общия брой точки на 5 .....

Моля, определете средната надеждност на отговорите за тази област (моля, отбележете една възможност)

Висока ..... Средна ..... Ниска .....

Област 2.2 Обществени политики за намаляване на различията на цените между географските области				
<p>Обосновка. Някои географски области са изправени пред по-високи цени, отколкото други. Това може да се дължи на по-високото ниво на услугите, по-високите разходи за доставка на услугата (напр. заради скъпия достъп до чисти водни източници или заради ниската гъстота на населението), по-неефективна доставка на услугите (напр. лоша поддръжка водеща до по-високи разходи или прекалено много персонал на връзка) или неравномерно разпределение на обществени субсидии. Обществените политики могат да играят основна роля за намаляване на различията в цената между географските области.</p>				
	Да	До голяма степен	В незначителна степен	Не
2.2.1 Има работещи механизми за проследяване на цените, както и стойността на доставката на вода и санитарни услуги				
<p>Обосновка на оценката: обясни накратко и/или дай пример, който да обоснове отговора Използвани средства за проверка: (напр. официални документи, консултация на всички заинтересовани страни, експертно мнение) Надеждност на отговора: (висока, средна или ниска)</p>				
	Да	До голяма степен	В незначителна степен	Не
2.2.2 Въведени са инструменти за съпоставяне на цените (като индикатори за финансова достъпност или тарифни референтни стойности)				
<p>Обосновка на оценката: обясни накратко и/или дай пример, който да обоснове отговора Използвани средства за проверка: (напр. официални документи, консултация на всички заинтересовани страни, експертно мнение) Надеждност на отговора: (висока, средна или ниска)</p>				
	Да	До голяма степен	В незначителна степен	Не
2.2.3 Обществени субсидии са насочени целево към области, които са изправени пред по-висока себестойност на предлаганата услуга (не просто по-високи цени)				
<p>Обосновка на оценката: обясни накратко и/или дай пример, който да обоснове отговора Използвани средства за проверка: (напр. официални документи, консултация на всички заинтересовани страни, експертно мнение) Надеждност на отговора: (висока, средна или ниска)</p>				

	Да	До голяма степен	В незначителна степен	Не
2.2.4 Секторът е организиран да осигури крос-субсидиране между места с по-висока себестойност и по-ниска себестойност на предлаганата услуга				
<p>Обосновка на оценката: обясни накратко и/или дай пример, който да обоснове отговора</p> <p>Използвани средства за проверка: (напр. официални документи, консултация на всички заинтересовани страни, експертно мнение)</p> <p>Надеждност на отговора: (висока, средна или ниска)</p>				

Моля, изчислете сбора за Област 2.2

Добавете получените точки (Да = 3, До голяма степен = 2, В ограничена степен = 1, Не = 0) .....

Разделете общия брой точки на 4 .....

Моля, определете средната надеждност на отговорите за тази област (моля, отбележете една възможност)

Висока ..... Средна ..... Ниска .....

Област 2.3 Географско разпределение на външната подкрепа за сектора

Обосновка. В някои страни, партньорите за развитие (донорски страни) са ключови доставчици на средства за инфраструктурата за вода и санитария. Често има възможност за преразпределение на финансирането за ускоряване ба достъпа в географски области, които изостават.

	Да	До голяма степен	В незначителна степен	Не
2.3.1 Обществените власти са идентифицирали в секторния план областите, които изостават и търсят външна помощ				
<p>Обосновка на оценката: обясни накратко и/или дай пример, който да обоснове отговора</p> <p>Използвани средства за проверка: (напр. официални документи, консултация на всички заинтересовани страни, експертно мнение)</p> <p>Надеждност на отговора: (висока, средна или ниска)</p>				
	Да	До голяма степен	В незначителна степен	Не
2.3.2 Има международна финансова подкрепа за повишаване на достъпа в географски области, които изостават (както е идентифицирано в секторния план)				
<p>Обосновка на оценката: обясни накратко и/или дай пример, който да обоснове отговора</p> <p>Използвани средства за проверка: (напр. официални документи, консултация на всички заинтересовани страни, експертно мнение)</p> <p>Надеждност на отговора: (висока, средна или ниска)</p>				

Моля, изчислете сбора за Област 2.3

Добавете получените точки (Да = 3, До голяма степен = 2, В ограничена степен = 1, Не = 0) .....

Разделете общия брой точки на 2 . . . . .
 Моля, определете средната надеждност на отговорите за тази област (моля,
 отбележете една възможност)
 Висока . . . . . Средна . . . . . Ниска . . . . .

Секция 3

Осигуряване на достъп на уязвими и маргинализирани групи

Област на дейност	Съответната секция е в публикацията „Никой не е изоставен“.
3.1 Обществени политики за посрещане нуждите на уязвими и маргинализирани групи	Секция 5.1
3.2 Хора със специални физически потребности	Секция 5.3
3.3 Ползватели на здравни учреждения	Секция 5.3
3.4 Ползватели на образователни учреждения	Секция 5.3
3.5 Ползватели на домове за стари хора	Секция 5.3
3.6 Затворници	Секция 5.3
3.7 Бегълци живеещи в бежански лагери и центрове	Секция 5.3
3.8 Бездомни хора	Секция 5.4
3.9 Пътуващи и номадски общности	Секция 5.4
3.10 Хора живеещи в домове без вода и санитария	Секция 5.5
3.11 Хора без достъп до вода и санитария на работното си място	Не е дискутирана

Количествена информация за уязвими и маргинализирани групи

Моля, дайте официалната дефиниция за уязвими и маргинализирани групи във вашата страна/регион/град			
	2019 (индикативна година)	2006 (индикативна година)	Източник (отбележете дали това е официален източник)

% от хората с достъп до чиста вода в държавата/региона/града			
% от хората от най-бедните 20% от населението с достъп до чиста вода			
% от хората с достъп до санитария в държавата/региона/града			
% от хората от най-бедните 20% от населението с достъп до санитария			
% от обществените съоръжения за вода и санитария достъпни за хората с увреждания			
% от болниците със задоволителни и адекватни услуги за вода и санитария			
% от училищата със задоволителни и адекватни услуги за вода и санитария			
% от затворите със задоволителни и адекватни услуги за вода и санитария			
% от хората с неустановено местоживееене, които имат достъп до безопасна вода и санитария чрез обществени съоръжения			
Брой на хората, които нямат безопасна вода и санитария в дома си (въпреки, че в квартала, в който живеят има такъв достъп)			
Брой на хората, които нямат достъп до канализация в дома си (въпреки, че в квартала, в който живеят има такъв достъп)			
Обществени финансови средства похарчени за осигуряване на достъп до безопасна питейна вода и санитария за уязвими и маргинализирани групи (млн. EUR)			
Обществени финансови средства похарчени за осигуряване на достъп до безопасна питейна вода и санитария за уязвими и маргинализирани групи (EUR на глава)			

Област 3.1 Обществени политики отнасящи се до нуждите на уязвими и маргинализирани групи

Обосновка. Има много уязвими и маргинализирани групи, всяка със своите нужди и изправени пред различни препятствия за постигане на равноправен достъп, поради което се изискват различни решения. Обществените политики, както в сектор вода и санитария, така и в други сектори, могат да играят основна роля за осигуряване на достъп. Необходимо е да се формулира интегриран политически отговор.

	Да	До голяма степен	В незначителна степен	Не
3.1.1 Има политика за вода и санитария, която отчита специфичните и диференцирани нужди на уязвимите и маргинализирани групи				
Обосновка на оценката: обясни накратко и/или дай пример, който да обоснове отговора				

Използвани средства за проверка: (напр. официални документи, консултация на всички заинтересовани страни, експертно мнение) Надеждност на отговора: (висока, средна или ниска)				
	Да	До голяма степен	В незначителна степен	Не
3.1.2 Приложими политики в други сектори (напр. социално включване, социална защита, образование, здравеопазване, затвори, жилищно строителство) играят роля за осигуряване на вода и санитария на уязвими и маргинализирани групи				
Обосновка на оценката: обясни накратко и/или дай пример, който да обоснове отговора Използвани средства за проверка: (напр. официални документи, консултация на всички заинтересовани страни, експертно мнение) Надеждност на отговора: (висока, средна или ниска)				
	Да	До голяма степен	В незначителна степен	Не
3.1.3 Има работещи механизми за идентифициране (чрез участие) и посрещане на нуждите на уязвимите и маргинализирани групи от вода и санитария				
Обосновка на оценката: обясни накратко и/или дай пример, който да обоснове отговора Използвани средства за проверка: (напр. официални документи, консултация на всички заинтересовани страни, експертно мнение) Надеждност на отговора: (висока, средна или ниска)				
	Да	До голяма степен	В незначителна степен	Не
3.1.4 Обществените бюджети предоставят специфични средства за посрещане на нуждите на уязвимите и маргинализирани групи от вода и санитария				
Обосновка на оценката: обясни накратко и/или дай пример, който да обоснове отговора Използвани средства за проверка: (напр. официални документи, консултация на всички заинтересовани страни, експертно мнение) Надеждност на отговора: (висока, средна или ниска)				
	Да	До голяма степен	В незначителна степен	Не
3.1.5 Въведени са интегрирани подходи (въвличащи различни администрации) за подпомагане доставката на услуги по вода и санитария за уязвими и маргинализирани групи				
Обосновка на оценката: обясни накратко и/или дай пример, който да обоснове отговора Използвани средства за проверка: (напр. официални документи, консултация на всички заинтересовани страни, експертно мнение) Надеждност на отговора: (висока, средна или ниска)				

Моля, изчислете сбора за Област 3.1

Добавете получените точки (Да = 3, До голяма степен = 2, В ограничена степен = 1, Не = 0) .....

Разделете общия брой точки на 5 .....

Моля, определете средната надеждност на отговорите за тази област (моля, отбележете една възможност)

Висока ..... Средна ..... Ниска .....

Област 3.2 Хора със специални физически нужди				
Обосновка. Много инвалиди, болни и стари хора срещат проблеми с достъпа до услуги за вода и санитария поради специфичните си физически нужди.				
	Да	До голяма степен	В незначителна степен	Не
3.2.1 Има данни за нивото на достъпност до безопасна питейна вода и санитария за хората със специфични физически нужди				
Обосновка на оценката: обясни накратко и/или дай пример, който да обоснове отговора Използвани средства за проверка: (напр. официални документи, консултация на всички заинтересовани страни, експертно мнение) Надеждност на отговора: (висока, средна или ниска)				
	Да	До голяма степен	В незначителна степен	Не
3.2.2 Има обществена политика за осигуряване на достъп до безопасна питейна вода и санитария за хората със специални физически нужди				
Обосновка на оценката: обясни накратко и/или дай пример, който да обоснове отговора Използвани средства за проверка: (напр. официални документи, консултация на всички заинтересовани страни, експертно мнение) Надеждност на отговора: (висока, средна или ниска)				
	Да	До голяма степен	В незначителна степен	Не
3.2.3 Има специфично обществено финансиране в подкрепа на достъпа до безопасна вода и санитария за хората със специални физически нужди (такива като адаптирани съоръжения за дома)				
Обосновка на оценката: обясни накратко и/или дай пример, който да обоснове отговора Използвани средства за проверка: (напр. официални документи, консултация на всички заинтересовани страни, експертно мнение) Надеждност на отговора: (висока, средна или ниска)				
	Да	До голяма степен	В незначителна степен	Не
3.2.4 Има технически стандарти, които осигуряват инсталирането на съоръжения достъпни за хора със специфични физически нужди				

Обосновка на оценката: обясни накратко и/или дай пример, който да обоснове отговора
 Използвани средства за проверка: (напр. официални документи, консултация на всички заинтересовани страни, експертно мнение)
 Надеждност на отговора: (висока, средна или ниска)

Моля, изчислете сбора за Област 3.2
 Добавете получените точки (Да = 3, До голяма степен = 2, В ограничена степен = 1, Не = 0) .....
 Разделете общия брой точки на 4 .....
 Моля, определете средната надеждност на отговорите за тази област (моля, отбележете една възможност)
 Висока ..... Средна ..... Ниска .....

Област 3.3 Ползватели на здравни учреждения				
Обосновка. Ползвателите на здравни учреждения не могат сами да си осигурят достъп до безопасна вода и санитария и зависят от услугите вода и санитария предоставяни от здравните заведения.				
	Да	До голяма степен	В незначителна степен	Не
3.3.1 Има данни за нивото на достъп до безопасна вода и санитария в здравните заведения.				
Обосновка на оценката: обясни накратко и/или дай пример, който да обоснове отговора Използвани средства за проверка: (напр. официални документи, консултация на всички заинтересовани страни, експертно мнение) Надеждност на отговора: (висока, средна или ниска)				
	Да	До голяма степен	В незначителна степен	Не
3.3.2 Има обществена политика за осигуряване на достъп до безопасна питейна вода и санитария за ползвателите на здравните заведения.				
Обосновка на оценката: обясни накратко и/или дай пример, който да обоснове отговора Използвани средства за проверка: (напр. официални документи, консултация на всички заинтересовани страни, експертно мнение) Надеждност на отговора: (висока, средна или ниска)				
	Да	До голяма степен	В незначителна степен	Не
3.3.3 Има специфично обществено финансиране в подкрепа на достъпа до безопасна вода и санитария от ползвателите на здравните заведения.				
Обосновка на оценката: обясни накратко и/или дай пример, който да обоснове отговора Използвани средства за проверка: (напр. официални документи, консултация на всички заинтересовани страни, експертно мнение) Надеждност на отговора: (висока, средна или ниска)				
	Да	До голяма степен	В незначителна степен	Не

3.3.4 Здравните заведения имат работещ използваем механизъм за оплаквания				
Обосновка на оценката: обясни накратко и/или дай пример, който да обоснове отговора Използвани средства за проверка: (напр. официални документи, консултация на всички заинтересовани страни, експертно мнение) Надеждност на отговора: (висока, средна или ниска)				
	Да	До голяма степен	В незначителна степен	Не
3.3.5 Здравните заведения имат отделни тоалетни за мъже и жени, както и адекватни удобства за управление на менструалната хигиена				
Обосновка на оценката: обясни накратко и/или дай пример, който да обоснове отговора Използвани средства за проверка: (напр. официални документи, консултация на всички заинтересовани страни, експертно мнение) Надеждност на отговора: (висока, средна или ниска)				

Моля, изчислете сбора за Област 3.3

Добавете получените точки (Да = 3, До голяма степен = 2, В ограничена степен = 1, Не = 0) .....

Разделете общия брой точки на 5 .....

Моля, определете средната надеждност на отговорите за тази област (моля, отбележете една възможност)

Висока ..... Средна ..... Ниска .....

Област 3.4 Ползватели на образователни заведения.

Обосновка. Ползвателите на образователни учреждения (които включват детските градини и училищата) не могат да си осигурят сами независим достъп до безопасна вода и санитария през голяма част от деня и зависят от услугите за вода и санитария предоставяни от учебните заведения.

	Да	До голяма степен	В незначителна степен	Не
3.4.1 Има данни за нивото на достъп до безопасна питейна вода и санитария в учебните заведения.				
Обосновка на оценката: обясни накратко и/или дай пример, който да обоснове отговора Използвани средства за проверка: (напр. официални документи, консултация на всички заинтересовани страни, експертно мнение) Надеждност на отговора: (висока, средна или ниска)				
	Да	До голяма степен	В незначителна степен	Не
3.4.2 Има обществена политика за осигуряване на достъп до безопасна вода и санитария за ползвателите на учебните заведения.				
Обосновка на оценката: обясни накратко и/или дай пример, който да обоснове отговора Използвани средства за проверка: (напр. официални документи, консултация на всички заинтересовани страни, експертно мнение)				

Надеждност на отговора: (висока, средна или ниска)				
	Да	До голяма степен	В незначителна степен	Не
3.4.3 Има специфично обществено финансиране подкрепящо достъпа до безопасна вода и санитария за ползвателите на образователните заведения				
Обосновка на оценката: обясни накратко и/или дай пример, който да обоснове отговора Използвани средства за проверка: (напр. официални документи, консултация на всички заинтересовани страни, експертно мнение) Надеждност на отговора: (висока, средна или ниска)				
	Да	До голяма степен	В незначителна степен	Не
3.4.4 Образователните заведения имат работещ използваем механизъм за оплаквания				
Обосновка на оценката: обясни накратко и/или дай пример, който да обоснове отговора Използвани средства за проверка: (напр. официални документи, консултация на всички заинтересовани страни, експертно мнение) Надеждност на отговора: (висока, средна или ниска)				
	Да	До голяма степен	В незначителна степен	Не
3.4.5 Образователните заведения имат отделни тоалетни за мъже и жени, както и адекватни удобства за управление на менструалната хигиена				
Обосновка на оценката: обясни накратко и/или дай пример, който да обоснове отговора Използвани средства за проверка: (напр. официални документи, консултация на всички заинтересовани страни, експертно мнение) Надеждност на отговора: (висока, средна или ниска)				

Моля, изчислете сбора за Област 3.4

Добавете получените точки (Да = 3, До голяма степен = 2, В ограничена степен = 1, Не = 0) .....

Разделете общия брой точки на 5 .....

Моля, определете средната надеждност на отговорите за тази област (моля, отбележете една възможност)

Висока ..... Средна ..... Ниска .....

Област 3.5 Ползватели на старчески домове

Обосновка. Ползвателите на старчески домове не могат сами да си осигурят независим достъп до безопасна питейна вода и санитария и зависят от услугите за вода и санитария предоставяни от старческите домове.

	Да	До голяма степен	В незначителна степен	Не
3.5.1 Има данни за нивата на достъп до безопасна вода и санитария в старческите домове				

Обосновка на оценката: обясни накратко и/или дай пример, който да обоснове отговора Използвани средства за проверка: (напр. официални документи, консултация на всички заинтересовани страни, експертно мнение) Надеждност на отговора: (висока, средна или ниска)	Да	До голяма степен	В незначителна степен	Не
3.5.2 Има обществена политика за осигуряване на достъп до безопасна питейна вода и санитария за ползвателите на старчески домове				
Обосновка на оценката: обясни накратко и/или дай пример, който да обоснове отговора Използвани средства за проверка: (напр. официални документи, консултация на всички заинтересовани страни, експертно мнение) Надеждност на отговора: (висока, средна или ниска)	Да	До голяма степен	В незначителна степен	Не
3.5.3 Има специфично обществено финансиране в подкрепа за достъпа до безопасна вода и санитария за ползвателите на старчески домове				
Обосновка на оценката: обясни накратко и/или дай пример, който да обоснове отговора Използвани средства за проверка: (напр. официални документи, консултация на всички заинтересовани страни, експертно мнение) Надеждност на отговора: (висока, средна или ниска)	Да	До голяма степен	В незначителна степен	Не
3.5.4 Старческите домове имат работещ приложим механизъм за оплаквания				
Обосновка на оценката: обясни накратко и/или дай пример, който да обоснове отговора Използвани средства за проверка: (напр. официални документи, консултация на всички заинтересовани страни, експертно мнение) Надеждност на отговора: (висока, средна или ниска)	Да	До голяма степен	В незначителна степен	Не
3.5.5 Старческите домове имат отделни тоалетни за мъже и жени				
Обосновка на оценката: обясни накратко и/или дай пример, който да обоснове отговора Използвани средства за проверка: (напр. официални документи, консултация на всички заинтересовани страни, експертно мнение) Надеждност на отговора: (висока, средна или ниска)				

Моля, изчислете сбора за Област 3.5

Добавете получените точки (Да = 3, До голяма степен = 2, В ограничена степен = 1, Не = 0) .....

Разделете общия брой точки на 5 .....

Моля, определете средната надеждност на отговорите за тази област (моля, отбележете една възможност)

Висока . . . . . Средна . . . . . Ниска . . . . .

Област 3.6 Затворници				
Обосновка. Затворниците не могат сами да си осигурят независим достъп до безопасна питейна вода и санитария и зависят от услугите за вода и санитария предоставени от затворите и центрoвете за задържане.				
	Да	До голяма степен	В незначителна степен	Не
3.6.1 Има данни за достъп до безопасна питейна вода и санитария в затворите				
Обосновка на оценката: обясни накратко и/или дай пример, който да обоснове отговора Използвани средства за проверка: (напр. официални документи, консултация на всички заинтересовани страни, експертно мнение) Надеждност на отговора: (висока, средна или ниска)				
	Да	До голяма степен	В незначителна степен	Не
3.6.2 Има обществена политика за осигуряване достъп до безопасна питейна вода и санитария за затворниците				
Обосновка на оценката: обясни накратко и/или дай пример, който да обоснове отговора Използвани средства за проверка: (напр. официални документи, консултация на всички заинтересовани страни, експертно мнение) Надеждност на отговора: (висока, средна или ниска)				
	Да	До голяма степен	В незначителна степен	Не
3.6.3 Има специфично финансиране в подкрепа на достъпа до безопасна питейна вода и санитария за затворниците				
Обосновка на оценката: обясни накратко и/или дай пример, който да обоснове отговора Използвани средства за проверка: (напр. официални документи, консултация на всички заинтересовани страни, експертно мнение) Надеждност на отговора: (висока, средна или ниска)				
	Да	До голяма степен	В незначителна степен	Не
3.6.4 Затворническите заведения имат работещ приложим механизъм за оплаквания				
Обосновка на оценката: обясни накратко и/или дай пример, който да обоснове отговора Използвани средства за проверка: (напр. официални документи, консултация на всички заинтересовани страни, експертно мнение) Надеждност на отговора: (висока, средна или ниска)				
	Да	До голяма степен	В незначителна степен	Не

3.6.5 Затворническите заведения имат отделни тоалетни за мъже и жени, както и подходящи удобства за управление на менструалната хигиена				
Обосновка на оценката: обясни накратко и/или дай пример, който да обоснове отговора Използвани средства за проверка: (напр. официални документи, консултация на всички заинтересовани страни, експертно мнение) Надеждност на отговора: (висока, средна или ниска)				

Моля, изчислете сбора за Област 3.6

Добавете получените точки (Да = 3, До голяма степен = 2, В ограничена степен = 1, Не = 0) .....

Разделете общия брой точки на 5 .....

Моля, определете средната надеждност на отговорите за тази област (моля, отбележете една възможност)

Висока ..... Средна ..... Ниска .....

Област 3.7 Бежанци живеещи в бежански лагери и центрове
Обосновка. Бежанците живеещи в бежански лагери и центрове не могат сами да си осигурят независим достъп до безопасна питейна вода и санитария и зависят от услугите за вода и санитария предоставяни в тези заведения.

	Да	До голяма степен	В незначителна степен	Не
3.7.1 Има данни за нивото на достъп до безопасна вода и санитария в бежанските лагери и центрове				
Обосновка на оценката: обясни накратко и/или дай пример, който да обоснове отговора Използвани средства за проверка: (напр. официални документи, консултация на всички заинтересовани страни, експертно мнение) Надеждност на отговора: (висока, средна или ниска)				
	Да	До голяма степен	В незначителна степен	Не
3.7.2 Има обществена политика за осигуряване на достъп до безопасна питейна вода и санитария за бежанците живеещи в бежански лагери и центрове				
Обосновка на оценката: обясни накратко и/или дай пример, който да обоснове отговора Използвани средства за проверка: (напр. официални документи, консултация на всички заинтересовани страни, експертно мнение) Надеждност на отговора: (висока, средна или ниска)				
	Да	До голяма степен	В незначителна степен	Не
3.7.3 Има специфични политики в подкрепа за осигуряването на достъп до безопасна вода и санитария за бежанците живеещи в бежански лагери и центрове				
Обосновка на оценката: обясни накратко и/или дай пример, който да обоснове отговора				

Използвани средства за проверка: (напр. официални документи, консултация на всички заинтересовани страни, експертно мнение) Надеждност на отговора: (висока, средна или ниска)				
	Да	До голяма степен	В незначителна степен	Не
3.7.4 Бежанските лагери и центрове има работещ приложим механизъм за оплаквания				
Обосновка на оценката: обясни накратко и/или дай пример, който да обоснове отговора Използвани средства за проверка: (напр. официални документи, консултация на всички заинтересовани страни, експертно мнение) Надеждност на отговора: (висока, средна или ниска)				
	Да	До голяма степен	В незначителна степен	Не
3.7.5 Бежанските лагери и центрове имат отделни тоалетни за мъже и жени, както и адекватни удобства за управление на менструалната хигиена				
Обосновка на оценката: обясни накратко и/или дай пример, който да обоснове отговора Използвани средства за проверка: (напр. официални документи, консултация на всички заинтересовани страни, експертно мнение) Надеждност на отговора: (висока, средна или ниска)				

Моля, изчислете сбора за Област 3.7

Добавете получените точки (Да = 3, До голяма степен = 2, В ограничена степен = 1, Не = 0) .....

Разделете общия брой точки на 5 .....

Моля, определете средната надеждност на отговорите за тази област (моля, отбележете една възможност)

Висока ..... Средна ..... Ниска .....

Област 3.8 Бездомни хора				
Обосновка. Някои хора нямат достъп до услуги за вода и санитария не защото мястото, където живеят не получава тази услуга или защото не могат да си позволят да заплатят услугата, а защото нямат постоянен дом, който да бъде свързан с мрежа за доставка на вода и санитария. Тук се включват бездомните хора. Бездомните хора трябва да разчитат на обществени съоръжения за вода и санитария.				

	Да	До голяма степен	В незначителна степен	Не
3.8.1 Има данни за нивата на достъп до безопасна вода и санитария за бездомните хора				
Обосновка на оценката: обясни накратко и/или дай пример, който да обоснове отговора Използвани средства за проверка: (напр. официални документи, консултация на всички заинтересовани страни, експертно мнение) Надеждност на отговора: (висока, средна или ниска)				
	Да	До голяма степен	В незначителна степен	Не

3.8.2 Има обществени политики за осигуряване на достъп до безопасна вода и санитария на бездомни хора				
Обосновка на оценката: обясни накратко и/или дай пример, който да обоснове отговора Използвани средства за проверка: (напр. официални документи, консултация на всички заинтересовани страни, експертно мнение) Надеждност на отговора: (висока, средна или ниска)				
	Да	До голяма степен	В незначителна степен	Не
3.8.3 Има специфично обществено финансиране в подкрепа на достъпа до безопасна вода и санитария за бездомните хора				
Обосновка на оценката: обясни накратко и/или дай пример, който да обоснове отговора Използвани средства за проверка: (напр. официални документи, консултация на всички заинтересовани страни, експертно мнение) Надеждност на отговора: (висока, средна или ниска)				

Моля, изчислете сбора за Област 3.8

Добавете получените точки (Да = 3, До голяма степен = 2, В ограничена степен = 1, Не = 0) .....

Разделете общия брой точки на 3 .....

Моля, определете средната надеждност на отговорите за тази област (моля, отбележете една възможност)

Висока ..... Средна ..... Ниска .....

Област 3.9 Пътници и номадски общности

Обосновка. Някои хора нямат достъп до услуги за вода и санитария не защото мястото, където живеят не получава тази услуга или защото не могат да си позволят да заплатят услугата, а защото нямат постоянен дом, който да бъде свързан с мрежа за доставка на вода и санитария. Тук се включват пътниците и номадските общности. Пътниците и номадските общности разчитат на обществените съоръжения. (Предизвикателствата на селищата на етническите малцинства са разгледани в област 3.10.)

	Да	До голяма степен	В незначителна степен	Не
3.9.1 Има данни за нивата на достъп до безопасна вода и санитария за пътниците и номадските общности				
Обосновка на оценката: обясни накратко и/или дай пример, който да обоснове отговора Използвани средства за проверка: (напр. официални документи, консултация на всички заинтересовани страни, експертно мнение) Надеждност на отговора: (висока, средна или ниска)				
	Да	До голяма степен	В незначителна степен	Не
3.9.2 Има обществена политика за осигуряване на безопасна питейна вода и санитария за пътниците и номадските общества				

Обосновка на оценката: обясни накратко и/или дай пример, който да обоснове отговора Използвани средства за проверка: (напр. официални документи, консултация на всички заинтересовани страни, експертно мнение) Надеждност на отговора: (висока, средна или ниска)				
	Да	До голяма степен	В незначителна степен	Не
3.9.3 Има специфично обществено финансиране в подкрепа на достъпа до вода и санитария за пътниците и номадските общности				
Обосновка на оценката: обясни накратко и/или дай пример, който да обоснове отговора Използвани средства за проверка: (напр. официални документи, консултация на всички заинтересовани страни, експертно мнение) Надеждност на отговора: (висока, средна или ниска)				

Моля, изчислете сбора за Област 3.9

Добавете получените точки (Да = 3, До голяма степен = 2, В ограничена степен = 1, Не = 0) .....

Разделете общия брой точки на 3 .....

Моля, определете средната надеждност на отговорите за тази област (моля, отбележете една възможност)

Висока ..... Средна ..... Ниска .....

Област 3.10 Хора, които живеят в домове без вода и санитария
Обосновка. Някои хора, принадлежащи към уязвими и маргинализирани групи често живеят в домове без елементарна вода и санитария, дори когато се намират в махали/местности, където има достъп. Причините включват ситуации с незаконно ползване, ниско качество на наето под наем място за живеене, незаконно живеене, както и дискриминация на етнически малцинства. (Предизвикателствата на пренаселените места и незаконните селища без достъп се разглеждат в област 2.1.)

	Да	До голяма степен	В незначителна степен	Не
3.10.1 Има данни за липса на достъп до безопасна вода и санитария в домакинства живеещи в квартали с достъп				
Обосновка на оценката: обясни накратко и/или дай пример, който да обоснове отговора Използвани средства за проверка: (напр. официални документи, консултация на всички заинтересовани страни, експертно мнение) Надеждност на отговора: (висока, средна или ниска)				
	Да	До голяма степен	В незначителна степен	Не
3.10.2 Има обществена политика за справяне с липсата на достъп до безопасна вода и санитария в домакинства живеещи в квартали с достъп				
Обосновка на оценката: обясни накратко и/или дай пример, който да обоснове отговора				

Използвани средства за проверка: (напр. официални документи, консултация на всички заинтересовани страни, експертно мнение) Надеждност на отговора: (висока, средна или ниска)				
	Да	До голяма степен	В незначителна степен	Не
3.10.3 Има специфично обществено финансиране в подкрепа на достъпа до безопасна питейна вода и санитария за домакинствата живеещи в квартали с достъп				
Обосновка на оценката: обясни накратко и/или дай пример, който да обоснове отговора Използвани средства за проверка: (напр. официални документи, консултация на всички заинтересовани страни, експертно мнение) Надеждност на отговора: (висока, средна или ниска)				
	Да	До голяма степен	В незначителна степен	Не
3.10.4 Има официално диагностициране на проблема и характеристика на различните ситуации (напр. нелегално ползване, етническа дискриминация, ниско качество на жилищна площ под наем)				
Обосновка на оценката: обясни накратко и/или дай пример, който да обоснове отговора Използвани средства за проверка: (напр. официални документи, консултация на всички заинтересовани страни, експертно мнение) Надеждност на отговора: (висока, средна или ниска)				
	Да	До голяма степен	В незначителна степен	Не
3.10.5 Има интегрирани програми (включващи различни правителствени отдели) за справяне със симптомите и причините за липсата на достъп				
Обосновка на оценката: обясни накратко и/или дай пример, който да обоснове отговора Използвани средства за проверка: (напр. официални документи, консултация на всички заинтересовани страни, експертно мнение) Надеждност на отговора: (висока, средна или ниска)				

Моля, изчислете сбора за Област 3.10

Добавете получените точки (Да = 3, До голяма степен = 2, В ограничена степен = 1, Не = 0) .....

Разделете общия брой точки на 5 .....

Моля, определете средната надеждност на отговорите за тази област (моля, отбележете една възможност)

Висока ..... Средна ..... Ниска .....

Област 3.11 Хора без достъп до безопасна питейна вода и санитария на работното си място

Обосновка. Тъй като хората прекарват много от времето си на работното си място, може да има случаи на работни места без адекватен достъп до вода и санитария

	Да	До голяма степен	В незначителна степен	Не
3.11.1 Има данни за липса на достъп до безопасна вода и санитария за работещите на техните работни места				
Обосновка на оценката: обясни накратко и/или дай пример, който да обоснове отговора Използвани средства за проверка: (напр. официални документи, консултация на всички заинтересовани страни, експертно мнение) Надеждност на отговора: (висока, средна или ниска)				
	Да	До голяма степен	В незначителна степен	Не
3.11.2 Има обществена политика за справяне с липсата на достъп до безопасна вода и санитария за работещите на техните работни места				
Обосновка на оценката: обясни накратко и/или дай пример, който да обоснове отговора Използвани средства за проверка: (напр. официални документи, консултация на всички заинтересовани страни, експертно мнение) Надеждност на отговора: (висока, средна или ниска)				
	Да	До голяма степен	В незначителна степен	Не
3.11.3 Има специфични обществени фондове за осигуряване на достъп до безопасна питейна вода и санитария за работещите на техните работни места				
Обосновка на оценката: обясни накратко и/или дай пример, който да обоснове отговора Използвани средства за проверка: (напр. официални документи, консултация на всички заинтересовани страни, експертно мнение) Надеждност на отговора: (висока, средна или ниска)				

Моля, изчислете сбора за Област 3.11

Добавете получените точки (Да = 3, До голяма степен = 2, В ограничена степен = 1, Не = 0) .....

Разделете общия брой точки на 3 .....

Моля, определете средната надеждност на отговорите за тази област (моля, отбележете една възможност)

Висока ..... Средна ..... Ниска .....

Секция 4

Осигуряване на финансова достъпност на водата и санитарията за всички

Област на дейност	Съответната секция е в публикацията „Никой не е изоставен“.
4.1 Има обществена политика за осигуряване на финансова достъпност на услугите за вода и санитария	Секция 6.1
4.2 Тарифни мерки	Секция 6.2
4.3 Мерки за социална защита	Секция 6.3

Количествена информация за финансовата достъпност

Моля, дайте официална дефиниция за финансова достъпност (и/или цел) във вашата страна/регион/град			
	<i>2016 (индикативна година)</i>	<i>2006 (индикативна година)</i>	<i>Източник (отбележете дали това е официален източник)</i>
Стойност на средната сметка за вода и санитария в страната/региона/града (EUR на година)			
Стойност на сметката за вода и санитария в страната/региона/града за домакинство от групата с най-нисък доход и най-ниско богатство (отбележи дали това се отнася за най-ниския квинтил, най-ниския децил или населението под границата на бедността) (EUR на година)			
Средно разполагам доход на домакинство (или разходи) (EUR за година)			
Среден доход на домакинство (или разходи) за домакинствата от групата с най-нисък доход и най-ниско богатство (отбележи дали това се отнася за най-ниския квинтил, най-ниския децил или населението под границата на бедността) (EUR на година)			
Обществени финансови ресурси похарчени за осигуряване на финансова достъпност на сметките за вода и санитария (млн. EUR)			
Обществени финансови ресурси похарчени за осигуряване на финансова достъпност на сметките за вода и санитария (EUR на глава)			
Обществени финансови ресурси похарчени за осигуряване на финансова достъпност на сметките за вода и санитария (% от бюджета за вода и санитария)			

Област 4.1 Обществени политики за осигуряване на финансова достъпност

Обосновка. Цената за предоставяне на услугата вода и санитария, дали чрез мрежи или самоснабдяващи се, и включваща таксите за пречистване на отпадъчни води, може да представляват сериозна финансова тежест, особено за най-бедните домакинства. Финансовата достъпност е обща и нарастваща грижа. Обаче, в много случаи, националните и местните политики не се занимават с този проблем.

	Да	До голяма степен	В незначителна степен	Не
4.1.1 Има данни за финансовата достъпност на услугите вода и санитария				
<p>Обосновка на оценката: обясни накратко и/или дай пример, който да обоснове отговора</p> <p>Използвани средства за проверка: (напр. официални документи, консултация на всички заинтересовани страни, експертно мнение)</p> <p>Надеждност на отговора: (висока, средна или ниска)</p>				
	Да	До голяма степен	В незначителна степен	Не
4.1.2 Политиките за вода и санитария включват финансовата достъпност като една от целите си				
<p>Обосновка на оценката: обясни накратко и/или дай пример, който да обоснове отговора</p> <p>Използвани средства за проверка: (напр. официални документи, консултация на всички заинтересовани страни, експертно мнение)</p> <p>Надеждност на отговора: (висока, средна или ниска)</p>				
	Да	До голяма степен	В незначителна степен	Не
4.1.3 Социалната политика се занимава с финансовата достъпност на услугите вода и санитария				
<p>Обосновка на оценката: обясни накратко и/или дай пример, който да обоснове отговора</p> <p>Използвани средства за проверка: (напр. официални документи, консултация на всички заинтересовани страни, експертно мнение)</p> <p>Надеждност на отговора: (висока, средна или ниска)</p>				
	Да	До голяма степен	В незначителна степен	Не
4.1.4 Има политика за разглеждане на финансовата достъпност на самоосигуряващите се с водоснабдителни и канализационни услуги				
<p>Обосновка на оценката: обясни накратко и/или дай пример, който да обоснове отговора</p> <p>Използвани средства за проверка: (напр. официални документи, консултация на всички заинтересовани страни, експертно мнение)</p> <p>Надеждност на отговора: (висока, средна или ниска)</p>				
	Да	До голяма степен	В незначителна степен	Не

4.1.5 Има специфична публична политика да отговори на опасенията за финансова достъпност				
--	--	--	--	--

Обосновка на оценката: обясни накратко и/или дай пример, който да обоснове отговора
 Използвани средства за проверка: (напр. официални документи, консултация на всички заинтересовани страни, експертно мнение)
 Надеждност на отговора: (висока, средна или ниска)

Моля, изчислете сбора за Област 4.1

Добавете получените точки (Да = 3, До голяма степен = 2, В ограничена степен = 1, Не = 0) .....

Разделете общия брой точки на 5 .....

Моля, определете средната надеждност на отговорите за тази област (моля, отбележете една възможност)

Висока ..... Средна ..... Ниска .....

Област 4.2 Тарифни мерки
Обосновка. Разработването на тарифата дава няколко възможности да разрешава въпроси свързани с финансовата достъпност, такива като социални тарифи или чрез внимателно разработена система за прогресивна тарифа. Преференциалните тарифи се финансират най-вече чрез по-високи тарифи за други потребители.

	Да	До голяма степен	В незначителна степен	Не
4.2.1 Обществените власти са анализирали различните възможности да разрешават въпроси на финансовата достъпност чрез тарифни мерки				

Обосновка на оценката: обясни накратко и/или дай пример, който да обоснове отговора
 Използвани средства за проверка: (напр. официални документи, консултация на всички заинтересовани страни, експертно мнение)
 Надеждност на отговора: (висока, средна или ниска)

	Да	До голяма степен	В незначителна степен	Не
4.2.2 Тарифните мерки са включени в стратегията за разрешаване на проблеми с финансовата достъпност				

Обосновка на оценката: обясни накратко и/или дай пример, който да обоснове отговора
 Използвани средства за проверка: (напр. официални документи, консултация на всички заинтересовани страни, експертно мнение)
 Надеждност на отговора: (висока, средна или ниска)

	Да	До голяма степен	В незначителна степен	Не
4.2.3 Осъществени са тарифни мерки за решаване на проблеми с финансовата достъпност				

Обосновка на оценката: обясни накратко и/или дай пример, който да обоснове отговора
 Използвани средства за проверка: (напр. официални документи, консултация на всички заинтересовани страни, експертно мнение)

Надеждност на отговора: (висока, средна или ниска)				
	Да	До голяма степен	В незначителна степен	Не
4.2.4 Осъществените тарифни мерки за решаване на проблеми с финансовата достъпност допринасят за финансовата устойчивост на предоставяната услуга				
<p>Обосновка на оценката: обясни накратко и/или дай пример, който да обоснове отговора</p> <p>Използвани средства за проверка: (напр. официални документи, консултация на всички заинтересовани страни, експертно мнение)</p> <p>Надеждност на отговора: (висока, средна или ниска)</p>				

Моля, изчислете сбора за Област 4.2

Добавете получените точки (Да = 3, До голяма степен = 2, В ограничена степен = 1, Не = 0) .....

Разделете общия брой точки на 4 .....

Моля, определете средната надеждност на отговорите за тази област (моля, отбележете една възможност)

Висока ..... Средна ..... Ниска .....

Област 4.3 Мерки за социална защита

Обосновка. Мерките за социална защита предлагат няколко възможности за разрешаване на проблеми свързани с финансовата достъпност без да се модифицира формирането на съществуващите тарифи за вода и санитария. Те могат да бъдат насочени към недопускане на не плащане на сметките за вода (предпазни мерки) или за плащане на воден заем (компенсационни мерки). Тези мерки се финансират най-вече от общи (местни, регионални и национални) данъци.

	Да	До голяма степен	В незначителна степен	Не
4.3.1 Обществените власти са анализирани въздействието на различните алтернативи за разрешаване на въпросите на финансовата достъпност чрез мерки за социална защита				
<p>Обосновка на оценката: обясни накратко и/или дай пример, който да обоснове отговора</p> <p>Използвани средства за проверка: (напр. официални документи, консултация на всички заинтересовани страни, експертно мнение)</p> <p>Надеждност на отговора: (висока, средна или ниска)</p>				
	Да	До голяма степен	В незначителна степен	Не
4.3.2 Мерките за социална защита са включени в стратегията за разрешаване на въпросите по финансовата достъпност				
<p>Обосновка на оценката: обясни накратко и/или дай пример, който да обоснове отговора</p> <p>Използвани средства за проверка: (напр. официални документи, консултация на всички заинтересовани страни, експертно мнение)</p> <p>Надеждност на отговора: (висока, средна или ниска)</p>				

	Да	До голяма степен	В незначителна степен	Не
4.3.3 Осъществени са мерки за социална защита за разрешаване на въпроси по финансовата достъпност				
<p>Обосновка на оценката: обясни накратко и/или дай пример, който да обоснове отговора</p> <p>Използвани средства за проверка: (напр. официални документи, консултация на всички заинтересовани страни, експертно мнение)</p> <p>Надеждност на отговора: (висока, средна или ниска)</p>				

Моля, изчислете сбора за Област 4.3

Добавете получените точки (Да = 3, До голяма степен = 2, В ограничена степен = 1, Не = 0) .....

Разделете общия брой точки на 3 .....

Моля, определете средната надеждност на отговорите за тази област (моля, отбележете една възможност)

Висока ..... Средна ..... Ниска .....

Оценка на резултата

Секция	Област на действие	Сбор	Отговорност
Водещи управленски рамки за осигуряване на равноправен достъп до безопасна вода и санитария	1.1 Стратегическа рамка за постигане на равноправен достъп		
	1.2 Секторни финансови политики		
	1.3 Права и задължения на ползвателите и другите правоимащи		
Намаляване на географските различия	2.1 Обществени политики за намаляване на географските различия по отношение на достъпа		
	2.2 Обществени политики за намаляване на географските несъответствия по отношение на цената		
	2.3 Географско разпределение на външната подкрепа за сектора		
Осигуряване на достъп за уязвимите и маргинализирани групи	3.1 Обществени политики за посрещане нуждите на уязвимите и маргинализирани групи		
	3.2 Хора със специфични физически нужди		

	3.3 Ползватели на здравни и болнични заведения		
	3.4 Ползватели на учебни заведения		
	3.5 Ползватели на старчески домове		
	3.6 Затворници		
	3.7 Бежанци живеещи в бежански лагери и центрове		
	3.8 Бездомни хора		
	3.9 Пътуващи и номадски общества		
	3.10 Хора живеещи в сгради без вода и санитария		
	3.11 Хора без достъп до вода и санитария на работните си места		
Осигуряване на финансова достъпност на водата и санитарията за всички	4.1 Обществени политики осигуряващи финансова достъпност		
	4.2 Тарифни мерки		
	4.3 Мерки за социална защита		

Тази таблица може да бъде използвана, за да се сумират резултатите получени чрез оценъчната карта. Това би позволило да се определят областите, където дейностите са повече или по-малко напреднали, както и онези области, където наличната информация е повече или по-малко надеждна. По този начин оценката на резултата ще помогне да се определят приоритетите за бъдеще, както по отношение на дейностите, така и по отношение на подобряване на информационната база.

Оценъчна карта за равнопоставен достъп | БЕЛЕЖКИ

Оценъчна карта за равнопоставен достъп

в подкрепа на политическия процес за реализиране на човешкото право за достъп до вода и санитария

Протокол за вода и здраве подчертава, че в преследване на целта за достъп до питейна вода и предоставяне на санитария за всеки, трябва да се положат специални грижи за равнопоставен достъп до тези услуги за всички членове на населението.

Публикацията „Никой не е изоставен: добри практики за осигуряване на достъп до вода и санитария,“ дефинира следните критични фактори за осигуряване на равнопоставен достъп до вода и санитария: намаляване на географските различия; преодоляване на препятствията, пред които са поставени уязвимите и маргинализирани групи; и адресиране загрижеността относно финансовата достъпност.

Оценъчната карта за достъп, представена в тази публикация, се базира върху три опасения важни принципа. Тя е аналитично средство, създадено за да подпомага правителствата и другите заинтересовани страни да определят основополагаща мярка за равнопоставения достъп до вода и санитария, да идентифицират съответни приоритети, да дискутират по-нататъшните действия, които трябва да бъдат предприети и да оценят напредъка чрез процеса на самооценка.

Публикацията съдържа препоръки за това как да се планира самооценката и предоставя конкретни примери за ползите от използване на оценъчната карта в различни ситуации. Страните по Протокола и другите заинтересовани страни се поканват да използват Оценъчната карта за достъп, за да подпомогнат дефинирането на целите за преодоляване на съществуващите пропуски в достъпа до вода и санитария и по този начин да постигнат реализиране на човешкото право на вода и санитария.

Palais des Nations
CH - 1211 Geneva 10, Switzerland
Telephone: +41(0)22 917 44 44
Fax: +41(0)22 917 05 05
E-mail: info.ece@unece.org
Website: <http://www.unece.org>

Designed and printed by the Publishing Service, United Nations, Geneva – GE.13-24456 – October 2013 – 1,162 – ECE/MP.WH/8